

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Ondřej Korhoň

Zpřístupňování judikatury pomocí veřejně přístupné počítačové sítě

Accessing judicature with electronic sources

Olomouc 2011

Vedoucí práce: Mgr. Vít Šisler, PhD.

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 15. srpna 2011

.....

podpis diplomanta

Poděkování:

Děkuji za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní této práce poskytl
Mgr. Vít Šisler, PhD.

Identifikační záznam

KORHOŇ, Ondřej. *Zpřístupňování judikatury pomocí veřejně přístupné počítačové sítě = Accessing judicature with electronic sources*. Praha, 2011. 93 s., 10 s. příl. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Mgr. Vít Šisler, PhD.

Abstrakt

Cílem práce je vyhodnotit a popsat formy zpřístupňování judikatury v elektronických zdrojích, a to ve zdrojích komerčních i veřejně přístupných. V první části bude pojednáno o české soudní soustavě, jejím fungování a základních zásadách, kterými se řídí. Dále o její organizaci a rozdělení na soudy obecné a soud zvláštní, tvořený Ústavním soudem. V následující kapitole bude popsána judikatura, její vlastnosti, obsahové náležitosti a druhy. Bude vysvětlena rozdílná role judikatury v angloamerickém právním systému a v systému kontinentálním, do kterého spadá také Česká republika. Pro následující části budou k vyhodnocení zvoleny tři zdroje komerční a tři zdroje veřejně přístupné. Tyto zdroje budou popisovány a vyhodnocovány z hlediska užití vyhledávacích kritérií, uživatelské přívětivosti a rozsahu. V závěru bude vyhodnocena kvalita elektronických zdrojů z hlediska zpřístupňování judikatury a porovnány zdroje komerční a veřejně přístupné.

Abstract

The purpose of the thesis is the accessibility of electronic sources of judicature in the Czech Republic. The thesis deals with publicly as well as commercially accessible sources. The publicly accessible sources are represented by NALUS which is administered by the Constitutional court, the retrieval system of The Supreme Court of the Czech Republic and the retrieval system of The Supreme Administrative Court. The commercially accessible sources are represented by the Beck online, ASPI and CODEXIS. All the sources taken into account are evaluated by the range of their content, the quality of search engine and user interface.

Klíčová slova

právo, soudnictví, soudní soustava, právní informační systémy, judikatura, Ústavní soud, Nalus, Beck online, ASPI, CODEXIS Academia

Key words

law, justice, judicial organization, legal information system, judiciary, constitutional court, Nalus, Beck online, ASPI, CODEXIS Academia

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Soudní moc v České republice	12
2.1 Pojem soudní moci.....	12
2.2 Základní zásady českého soudnictví	12
2.3 Soudní soustava	14
2.3.1. Soudy obecné	15
2.3.2. Soud zvláštní	18
2.4 Závěr	20
3. Judikatura.....	21
3.1 Role judikatury v právních systémech	21
3.1.1 Judikatura v kontinentálním právním systému	21
3.1.2 Judikatura v angloamerickém právním systému.....	23
3.2 Judikatura jako dokument	24
3.2.1. Druhy judikatur	24
3.2.2. Obsahové náležitosti soudních rozhodnutí	24
3.2.3. Spisová značka	28
3.3 Závěr	28
4. Veřejně přístupné informační systémy zpřístupňující judikaturu.....	30
4.1 Nalus	31
4.1.1 Obsah databáze.....	31
4.1.2 Vyhledávací rozhraní	32
4.1.3 Záznam soudního rozhodnutí	39
4.1.4 Závěr	40
4.2 Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu.....	42
3.2.1. Obsah databáze.....	42
3.2.2. Vyhledávací rozhraní	42
3.2.3. Záznam soudního rozhodnutí	46
3.2.4. Závěr	46
4.3 Vyhledávací systém Nejvyššího správního soudu	48
4.3.1 Obsah databáze.....	48
4.3.2 Vyhledávací rozhraní	48
4.3.3 Záznam soudního rozhodnutí	51
4.3.4 Závěr	52
5. Komerční informační systémy zpřístupňující judikaturu	53
5.1 Beck online	54
5.1.1 Vyhledávací rozhraní	55
5.1.2 Záznam soudního rozhodnutí	57
5.1.3 Závěr	57
5.2 Codexis academia	59
5.2.1 Vyhledávací rozhraní	60
5.2.2 Záznam soudního rozhodnutí	63
5.2.3 Závěr	64
5.3 ASPI.....	66
5.3.1 Vyhledávací rozhraní	67
5.3.2 Záznam soudního rozhodnutí	70
5.3.3 Závěr	70

6. Závěr.....	72
6. 1 Veřejně přístupné elektronické zdroje zpřístupňující judikaturu.....	73
6. 2 Komerční elektronické zdroje zpřístupňující judikaturu.....	76
6. 3 Závěr	79
Seznam použité literatury.....	81
Přílohy	84
Evidence výpůjček.....	93

1. Úvod

Soudní rozhodnutí neboli judikatura hraje v právu nesmírně důležitou roli. Je skutečným právem v akci, je zrcadlem toho, jak právo funguje ve skutečnosti. Bez judikatury je právo jen teoretickým konceptem. I když role soudních rozhodnutí není v kontinentálním právním systému tak zásadní jako v systému Angloamerickém, jak si později detailněji vysvětlíme, její role je stále mimořádně významná a postupně narůstá.

Při této míře významnosti tohoto unikátního pramenu poznání práva bude jistě zajímavé zkoumat, jakým způsobem je ošetřeno jeho zpřístupnění. Je v zájmu státu, aby byla judikatura zpřístupněna jednoduše, rychle a přehledně všem, kteří ji chtějí sledovat. Obecná znalost judikatury značně přispívá k dobrému právnímu vědomí obyvatel. Informační složka práva je totiž jeden z jejích základních atributů a cílů [Gerloch, 2004, str. 19].

Realita je však od tohoto optimálního vzoru v mnoha bodech odlišná. Soudní soustava je komplikovaná a produkuje relevanci i věcným zařazením rozdílná rozhodnutí. Jejich vyhledávání je komplikované, protože nemají klasický název ani autora a klasické rešeršní techniky při jejich vyhledávání často nepomohou. A konečně, i judikatura samotná je specifický dokument, který obsahuje náležitosti, se kterými je dobré se při vyhledávání soudních rozhodnutí seznámit.

Cílem mé práce je tedy popsat, do jaké míry se systémům zpřístupňujícím judikaturu daří naplňovat hypotetický ideál jednoduchosti, komplexnosti a uživatelské přívětivosti.

V první části mé práce vysvětlím strukturu české soudní soustav, včetně v současnosti diskutovaných změn. Se zvláštním zřetelem se budu věnovat Ústavnímu soudu.

V druhé části se budu věnovat judikatuře jako specifické formě právního dokumentu. Popíši, jakou roli zastává v různých právních kulturách. U judikatur českých popíši jejich formální a obsahová specifika.

Ve dvou částech dalších se již přesunu k těžišti své práce, tedy zpřístupňování judikatury online. V části šesté popíšu systémy fungující zdarma a garantované samotnými soudy, v části sedmé potom báze komerční, poskytující soudní rozhodnutí vždy jen za předem danou cenu a jejichž použití je časově omezené. V obou částech budou vybrány a porovnány vždy tři systémy, které jsou nejvíce využívány. Tyto budou vyhodnoceny z pozice jejich obsahu, uživatelské přívětivosti a rešeršních nástrojů, které svým uživatelům poskytují.

V závěru bude potom vyhodnoceno, zda se českým bázím zpřístupňujícím judikatury online daří naplňovat jejich cíl, tedy rychle, snadno a přehledně poskytovat informace o tom, jak funguje právo v praxi, a to jak osobám profesně ve světě práva angažovaných, tak i laiků.

2. Soudní moc v České republice

Soudní moc nás zajímá především proto, že je na našem území výhradním autorem soudních rozhodnutí neboli judikatur. U jednotlivých typů soudu budeme zkoumat oblast, kterou se v rámci práva zabývají a organizační strukturou daného soudu. Také nás bude zajímat, jakými principy a zásadami se soudní moc v České republice řídí.

2.1 Pojem soudní moci

Soudní moc je pevně spjata s existencí státu. Je jedna ze tří pilířů klasické dělby moci podle Montesquieua [Montesquieu, 2003, str. 189] vedle moci zákonodárné (tvorba zákonů) a výkonné (provádění zákonů). [Stavínohová, 2003, str. 61]. V této triádě moci však zastává soudní moc specifické postavení, protože nedisponuje možností své rozhodnutí vymáhat. V tomto směru je soudní moc závislá na jiných složkách státu. Základní principy fungování soudní moci jsou u většiny států obsaženy v Ústavě.¹

Úkolem soudní moci je zákonem stanoveným způsobem poskytovat ochranu právům [Schellová, 2008, str. 7]. Soudní moc by měla být ze své podstaty nezávislá na státu a momentálním politickém zřízení. Především v nedemokratických režimech však tato nezávislost selhává, což dokladují např. politické procesy v Československu v padesátých letech dvacátého století [Kuklík, 2008, str. 168].

2.2 Základní zásady českého soudnictví

Pro správné fungování soudní moci je zapotřebí dodržení několika základních zásad.

Podle Stavínohové [Stavínohová, 2003, str. 61-105] patří mezi tyto zásady především:

Zásada nezávislosti a nestrannosti soudců

Nezávislostí je myšleno především nezávislost na dalších mocích ve státě, také však na státě samotném, která je zabezpečena především samostatným organizačním

¹ v Ústavě české se soudní moci věnují články 81 až 96.

uspořádáním soudních pravomocí. Rozhodnutí soudu tedy nemohou být přezkoumána, rušena nebo měněna jinými orgány než soudními.

Nestranností je potom myšlena nemožnost ovlivňovat soudce při výkonu soudních pravomocí. Soudce tedy rozhoduje na základě zjištěného skutkového stavu, svobodně podle svého přesvědčení a bez uplatnění vnějších vlivů. Nikdo nesmí na soudce působit, aby rozhodl určitým způsobem, a současně soudce nesmí být povolán k odpovědnosti za své rozhodnutí.

Nezávislost soudů je tedy výchozím předpokladem pro nestrannost.

Mezi důležité institucionální aspekty soudcovské nezávislosti patří především:

- **Neodvolatelnost soudců.** Soudci všech soudů jsou do funkce prezidentem republiky bez časového omezení. Odvolání soudce je potom možný jen na základě kárného opatření.
- **Neslučitelnost funkcí.** Soudce se mimo správy vlastního majetku a vědecké, pedagogické, publicistické, umělecké a poradní činnosti nemůže věnovat žádné činnosti jiné. Tato neslučitelnost se nazývá inkompatibilitou.
- **Nepřeložitelnost soudců.** Soudce nesmí být proti své vůli přeložen k soudu jinému.
- **Veřejnost řízení.** Hlavní líčení se s určitými výjimkami může účastnit kdokoli. Toto ustanovení zaručuje kontrolu objektivitu soudce.

Zásada výkonu soudnictví pouze soudem

Výkon soudnictví jako právní instituce náleží výhradně státu. Ústava taxativně vyjmenovává soudy, kterým je výkon soudní moci svěřen. Žádná jiná instituce nemá k výkonu soudní moci pravomoc.

Za výkon soudní moci však nelze považovat činnost rozhodců ani rozhodčích soudů.

Zásada zákonného soudce

Úzce souvisí s nezávislostí soudců. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon. Znamená to tedy, že působnost soudů i soudců je daná zákonem, a tuto působnost není možné ovlivnit.

Zásada sborového rozhodování

Znamená, že rozhodování, respektive projednávání soudů je vázáno na tzv. senáty, značící sbor složený z více soudců, nebo soudců a přísedících, což mohou být také laikové. Rozhodování samosoudcem (jediným soudcem bez účasti senátu) je výjimkou a je vázáno na řízení v 1. stupni. Složení senátů se liší podle typů soudů. Ústavní soud rozhoduje v plénu, složeném z deseti ústavních soudců, nebo ve čtyřech tříčlenných senátech.

Zásada účasti laického prvku na výkonu soudnictví

Souvisí s předchozím principem, zásadou sborového rozhodování. Laickou účastí ve výkonu soudnictví se rozumí účast veřejnosti v senátech. Původní poslání laické účasti bylo přispět životní zkušeností občanů k lepšímu zjištění skutkového stavu. Současná praxe je však v mnoha ohledech problematická.

2.3 Soudní soustava

V rámci historického vývoje soudnictví dochází k jeho postupné specializaci a diferenciaci až na dnešní rozčlenění. Historicky nejstarším typem soudnictví je soudnictví **civilní**. Z něj se postupně oddělilo soudnictví **trestní**, do jehož jurisdikce spadá oblast veřejného práva, jako jsou například trestné činy proti životu a zdraví. Později tyto druhy soudnictví doplnilo ještě soudnictví **správní**, přezkoumávající správní rozhodnutí. Sem spadá např. přezkum výsledků voleb.

Historicky nejmladším typem soudnictví je soudnictví **ústavní**, přezkoumávající soulad zákonů s Ústavou. Tento typ soudnictví je mimořádně významný a bude mu věnována zvláštní část.

Ústava České republiky, která stanoví základy organizace soudní moci, nerozděluje soudní soustavu na různé oddělené druhy, pouze soudy taxativně vyjmenovává. Pro přehlednější vysvětlení jejich fungování si však soudy rozdělíme na **obecné**, tvořené soudy okresními, krajskými, vrchními, Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem, a dále soud **zvláštní**, kterým je Ústavní soud. Postupně si probereme jednotlivé soudy a jejich roli v soudní soustavě [Schnellová, 2008, str. 28-64].

2.3.1. Soudy obecné

Soustavě obecných soudů je svěřeno rozhodování ve věcech civilních a trestních. Je hierarchicky, stupňovitě organizovaná a víceinstanční, proti rozhodnutí soudu první instance je tedy možné odvolání k soudu vyšší instance.

Okresní soudy

Okresní soudy jsou nejnižším článkem soustavy obecných soudů. Vykonávají prvoinstanční řízení ve věcech civilních i trestních [Schelleová, 2008, str. 38]. V omezené míře mohou okresní soudy vykonávat také řízení správní, např. ve věcech vkladu práva k nemovitostem.

Okresní soudy se skládají z předsedy soudu, jednoho nebo více místopředsedů, předsedů senátů a dalších soudců. Rozhodovací činnost vykonávají soudci a přísedící. Předseda a místopředsedové okresních soudů vykonávají kromě rozhodovací činnosti také správu okresního soudu.

Řízení v okresních soudech probíhá v senátu, složeném z předsedy senátu a dvou přísedících, nebo formou samosoudce, kterým může být předseda senátu nebo soudce.

Z věcné pravomoci okresních soudů tyto soudy rozhodují např. spory týkající se vlastnických práv, spoluvlastnictví a společného jmění manželů nebo věcných břemen.

V trestných činech rozhodují okresní soudy ve všech typech s výjimkou těch, u kterých je zákonem stanoven jako prvoinstanční soud krajský.

Krajské soudy

Krajské soudy jsou druhým stupněm soudní soustavy v České republice. V zákonech stanovených případech mohou rozhodovat jako prvoinstanční soud, jinak rozhodují jako soud druhoinstanční, tedy na základě odvolání ze soudu prvoinstančního. Krajské soudy také mohou v určitých věcech rozhodovat také v oblasti správního práva.

Krajské soudy se skládají z předsedy soudu, místopředsedů soudu, předsedů senátů a dalších soudců.

Stejně jako u okresních soudů, rozhodování probíhá v senátech, nebo formou samosoudce. Složená senátu se potom může lišit. Pokud senát rozhoduje jako soud prvního stupně v záležitostech trestního práva, je složen z předsedy senátu a dvou přísedících. Pokud rozhoduje senát ve všech ostatních případech, je složen z předsedy senátu a dvou soudců.

Řízení, ve kterých krajský soud vystupuje v roli soudu prvního stupně, jsou taxativně vyjmenovaná zákonem. Jedná se o např. o spory v rámci autorského zákona nebo spory o neplatnosti skončení pracovního poměru z oblasti práva občanského, řízení o zrušení obecně prospěšného spolčenosti a její likvidaci, nebo k věcem ochrany hospodářské soutěže z oblasti práva obchodního. V trestním řízení jsou potom prvoinstanční všechny procesy týkající se trestných činů, u kterých je spodní hranice trestu stanovena minimálně na pět let odnětí svobody, nebo pokud je za něj možno udělit výjimečný trest.

Vrchní soudy

Vrchní soudy existovaly již v době Rakouska-Uherska, v novodobé historii však byly ustanoveny až v roce 1993. Vrchní soudy byly vytvořeny dva, jeden v Praze, druhý v Olomouci. Existence vrchních soudů je v několika ohledech problematická a současná vládní koalice živě diskutuje o jejich zrušení [Ihned, 2009].

Vrchní soudy rozhodují v zákonech stanovenými případy jako soudy druhého stupně ve věcech, v nichž rozhodovaly v prvním stupni krajské soudy, které patří do jejich obvodu.

Vrchní soudy se skládají z předsedy soudu, místopředsedů předsedů senátů a dalších soudců. Vrchní soudy rozhodují v senátech složených z předsedy senátu a dvou soudců.

Nejvyšší soud

Nejvyšší soud, jehož sídlo je v Brně, je vrcholovou soudní instancí ve věcech civilních i trestních. Mimo to zajišťuje jednotnost soudního rozhodování sjednocováním judikatury a zaujímáním stanovisek k rozhodovací činnosti ostatních obecných soudů. Vrchní soud také rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích. Mezi další pravomoci vrchního soudu patří také např. rozhodnutí o uznání a vykonatelnosti cizozemských soudů.

Nejvyšší soud se skládá z předsedy a místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců.

Soudci Nejvyššího soudu tvoří trestní, občanskoprávní a obchodní kolegium. Kolegia slouží k sjednocování judikatury v daných oblastech.

Nejvyšší soud rozhoduje v senátech nebo ve velkých senátech kolegií. Senáty se skládají z předsedy senátu a dvou soudců. Velké senáty kolegií se skládají z devíti soudců. V každém kolegiu se vytváří jen jeden velký senát.

Speciálním orgánem Nejvyššího soudu je plénium Nejvyššího soudu. To se skládá z předsedy, místopředsedy, předsedů kolegií, předsedů senátů a ostatních soudců Nejvyššího soudu. Plénium řídí předseda Nejvyššího soudu. Ten je povinen jej svolat, požádá-li jej o to nejméně třetina všech soudců nejvyššího soudu.

Zasedání pléna jsou neveřejná. Může se jej účastnit ministr spravedlnosti, mohou na něj být přizváni také předsedové vrchních a krajských soudů nebo jiné osoby.

Nejvyšší soud vydává Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek, která je důležitým pramenem pro sjednocení soudního rozhodování nižších soudů.

Nejvyšší správní soud

Nejvyšší správní soud je vrcholovým orgánem v oblasti správního soudnictví. Jak jsme si již řekli, i ostatní soudy obecné mohou v určitých mezích rozhodovat případy týkající se správního práva. Jediným soudem specializovaným výhradně na správní právo je však Nejvyšší soud správní. Ten má také za úkol sledovat a vyhodnocovat pravomocná rozhodnutí soudů ve správních věcech a tyto následně vyhodnocovat a sjednocovat.

Nejvyšší správní soud se skládá z předsedy a místopředsedy, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců. Předseda a místopředseda mají kromě rozhodovací činnosti na starost také správu Nejvyššího správního soudu.

Soudci Nejvyššího správního soudu se zařazují do kolegií podle hlavních úseků své činnosti. O počtu kolegií rozhoduje plénium na základě návrhu předsedy.

Nejvyšší soud rozhoduje v senátech nebo rozšířených senátech. Senát se skládá z předsedy a šesti soudců ve věcech volebních, ve věcech politických stran a hnutí,

věcech kompetenčních žalob a z předsedy a dvou soudců ve všech případech ostatních.

Rozšířený senát se skládá z předsedy a osmi, nebo šesti soudců, pokud rozhoduje ve věci postoupené mu senátem podle odstavce 2 písmena b) soudního řádu správního.

Specifickým orgánem Nejvyššího správního soudu je plénium. Plénium slouží k vyřešení otázek týkajících se více kolegií nebo otázek sporných. Plénium svolává předseda, řídí jej a určuje jeho program. Plénium se skládá se ze všech soudců Nejvyššího správního soudu. Zasedání pléna jsou neveřejná, může se jich účastnit ministr spravedlnosti a předseda Nejvyššího soudu. Je možné přizvat také další osoby.

2.3.2. Soud zvláštní

Mimo soustavu obecných soudů stojí jediný soud, který je specializován podstatně úžeji. Touto institucí je Ústavní soud, rozhodující o souladu zákonů s Ústavou. Tento soud si nyní detailněji probereme.

Ústavní soud

Ústavní soud můžeme charakterizovat jako instituci, jejímž úkolem je dbát ochrany a zachování Ústavy a kontrola jejího dodržování [Mikule, 2001, str. 11]. Přestože jsou základní práva a svobody garantované Ústavou pod ochranou i ostatních soudů, pouze Ústavní soud má postavení specializovaného soudního orgánu ochrany ústavnosti [Pavlíček, 2001, str. 416]. Sídlem Ústavního soudu je Brno.

Historicky byl u nás Ústavní soud zakotven již Ústavou z roku 1920. Tímto vznikl celosvětově první orgán koncentrovaného ústavního soudnictví [Mikule, 2001, str. 16]. Role Ústavního soudu dnes však přesahuje význam pouhé soudní instituce. Nezanedbatelná je rovněž jeho role pojistky moci soudní proti moci zákonodárné. Síla Ústavního soudu proti moci výkonné a zákonodárné může být značná, jak se ukázalo v roce 2009, kdy Ústavní soud kontroverzně vnímaným zrušením zákona č. 195/2009 Sb. znemožnil konání předčasných voleb.

Role Ústavního soudu je tedy vedle kontrolního působení na ostatní komponenty

soustavy dělby moci, včetně soustavy moci soudní, plní také však funkci ochrany proti pokusům o převzetí neadekvátní části moci některou z jejích součástí. Ačkoliv Ústavní soud netvoří součást soustavy obecných soudů, z hlediska klasické dělby moci do moci soudní spadá, nicméně v jejím rámci zaujímá zvláštní, autonomní a do jisté míry i nadřazené postavení. Toto nadřazené postavení je dáno kompetencí přezkoumávat rozhodnutí obecných soudů z hlediska ústavnosti [Pavlíček, 2001, str. 418].

Orgány Ústavního soudu jsou předseda Ústavního soudu, místopředsedové, předsedové senátů, senáty, plenum, soudce zpravodaje a ostatní soudce.

Ústavní soud je složen z patnácti soudců, které jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu České republiky na dobu deseti let [Pavlíček, 2001, str. 421].

Prezident dále jmenuje ze soudců Ústavního soudu předsedu a dva místopředsedy.

Předseda Ústavního soudu především zastupuje instituce navenek, vykonává správu Ústavního soudu, svolává zasedání pléna, určuje program a toto zasedání řídí. Také jmenuje předsedy senátů. Místopředsedové zastupují předsedu v rozsahu a pořadí stanoveným plénem.

Plenum Ústavního soudu, které tvoří všichni soudci, vytváří čtyři tříčlenné senáty. Jejich předsedy jmenuje předseda Ústavního soudu na dobu jednoho roku. Za soudce zpravodaje je potom označen soudce, kterému byl přidělen návrh došlý Ústavnímu soudu.

2.4 Závěr

Probraná soudní soustava je výhradním autorem judikatur v České republice. Skládá se ze soustavy obecných soudů, judikujících v oblasti občanského, trestního a správního práva, a ze soudu zvláštního, kterým je pouze Ústavní soud, kontrolující dodržování Ústavy.

Soudní soustava České republiky je koncipována jako víceinstanční. Řízení je zahájeno podle typu případu na okresním, nebo krajském soudu. Proti rozhodnutí soudu první instance je možné odvolání k soudu vyšší instance, v případě naplnění zákonem stanovených podmínek je možné také dovolání k Nejvyššímu soudu.

Ve zcela speciálním postavení je Ústavní soud, který disponuje pojistkám proti moci zákonodárné, výkonné, ale také moci soudní, vůči které je v některých ohledech v nadřazeném postavení. Nálezy Ústavního soudu mohou politickou a zákonodárnou praxi v České republice silně ovlivňovat.

3. Judikatura

Judikatura, neboli soudní rozhodování (pro jednotné číslo se používá pojmu judikát) má v právu velký význam. Proto je následující kapitola věnována právě ji: vysvětlíme si, co to judikatura je a jaká je její role v různých právních kulturách včetně kultury naší a podíváme se na judikaturu jako na specifický dokument a popíšeme si její specifika.

Judikaturu můžeme chápat v širším, nebo užším slova. V širším smyslu je judikatura jakýmkoliv rozhodnutím soudu, v užším slova smyslu se potom může jednat o judikaturu v nějaké konkrétní oblasti práva, která reprezentuje rozhodování soudů v dané věci, nebo také rozhodovací praxi určitého soudu. Slovo judikát je potom označením jednoho konkrétního soudního rozhodnutí, tedy např. rozsudku.

3.1 Role judikatury v právních systémech

Role judikatury v právu se v jednotlivých právních systémech významně liší. Probereme především ty systémy, které se nás nejvíce dotýkají: kontinentální a angloamerický.

3.1.1 Judikatura v kontinentálním právním systému

Kontinentální právní systém je rozšířen v různých podobách ve většině zemí světa, v Asii, Africe nebo Latinské americké, především však v evropských zemích. Kontinentální systém právní kultury je silně ovlivněn recepcí římského práva, se kterým dodnes sdílí mnohé instituty. Kontinentální právní kultura se člení do mnoha okruhů, Česká republika spadá do okruhu románsko-germánského [Gerloch, 2004, str. 113].

V kontinentálním právním systému je dominantním pramenem práva především zákon. Typické jsou také velké kodifikace určitých právních odvětví, jako je např. občanský nebo obchodní zákoník, které jsou určitým souhrnem platného práva v dané oblasti.

Pro kontinentální systém je také typické rozdělení práva na veřejné a soukromé, kde

veřejným právem je právo takové, jehož hodnoty chrání a vymáhá samotný stát, který je v případném soudním řízení v nadřazeném postavení. Takovým právem je např. právo trestní, protože chránit život a zdraví obyvatel jsou elementární úkoly každého státu.

Naproti tomu právo soukromé je právem, ve kterém jsou si účastníci rovni. Významný je zde princip smluvní volnosti, který umožňuje realizovat za předpokladu souhlasu obou smluvních stran vše, co není zákonem zakázáno. Příkladem oblasti soukromého práva je např. právo obchodní a občanské.

Soudy v kontinentálním právním systému právo nevytvářejí, ale nalézají. Soudní rozhodnutí proto nejsou přímým pramenem práva jako zákony, ale jejich význam se v praxi pramenům práva téměř přibližuje, především co se týče rozhodnutí významných soudů jako je např. Ústavní soud nebo Nejvyšší soud.

V rozhodovací praxi se často přihlíží k podobným rozhodnutím soudů vyšší instance. Jedním z důvodů je také to, že by v případě odvolání soud pravděpodobně rozhodl stejně a rozsudek by zrušen nebo změněn. Soud fakticky disponuje možností rozhodnout rozdílně s rozhodnutím vyšších soudů, musí však jednoznačně zdůvodnit, z jakého důvodu se rozhodl jinak.

Velmi důležitou roli pro konzistenci a jednotnost rozhodovacích procesů soudů má sjednocování judikatury. To má u nás např. na starosti Nejvyšší soud. V tomto procesu se soud snaží v případech, kde dochází k rozpornému nebo rozdílnému judikování rozhodnout, jakým způsobem se bude v těchto případech normativně postupovat. Tento systém zajišťuje větší míru právní jistoty, protože rozhodovat rozporně od jednou přijaté rozhodovací praxe je komplikovanější.

3.1.2 Judikatura v angloamerickém právním systému

Angloamerický typ právní kultury je systémem tvorby a aplikace práva, který je rozšířen především v Anglii a USA, dále ale např. v Kanadě nebo Austrálii. Historicky vznikla tato právní kultura ve středověké Anglii. Také v angloamerické právní kultuře existují psané zákony, nemají však takový význam jako v kultuře kontinentální.

Typická pro angloamerickou právní oblast je absence dělení práva na veřejné a soukromé. Rozdílná je také terminologie. Po druhé světové válce se však obě právní kultury začínají významně přibližovat [Knapp, 1996, str. 40].

V angloamerickém právním systému je soudní rozhodnutí přímým pramenem práva. Takto působící soudní rozhodnutí nazýváme precedentem. Obecně však platí, že pramenů práva je více, platí mnohost právních pramenů. Např. v Anglii je to kromě precedentů a psaného práva také právní obyčej.

Precedent je soudní rozhodnutí, chápané pro danou oblast jako vzorové a závazné. Aby se soudní rozhodnutí stalo precedentem, musí splňovat několik podmínek. Musí být především prvním rozhodnutím v dané věci. Další rozhodnutí v podobných případech již precedenty nejsou. Důležitá je dále formální obecná závaznost, precedent tedy musí být závazným a uznaným pramenem práva.

Soudy vytvářejí precedenty na základě právních principů, případně také právních obyčejů. Velký důraz se klade na racionálnost rozhodnutí a kvalitu jeho odůvodnění. Soudy postupují metodou tzv. distinkce: hledají rozdíly mezi jednotlivými precedenty a shledávají, který je možné na daný příklad nejlépe aplikovat. Pokud žádný vhodný precedent nenaleznou, vytvoří precedent nový, ve kterém argumentují, proč je daný příklad odlišný natolik, že nemohou aplikovat žádný z dosavadních precedentů.

Systém soudních precedentů je flexibilnější než systém kontinentální, neboť umožňuje řešit situace, které nejsou upraveny žádným jiným pramenem práva, tedy

v případě mezer v právu. Na druhé straně systém výrazně snižuje míru právní jistoty obyvatel [Gerloch, 2004, str. 114-115].

3.2 Judikatura jako dokument

Soudní rozhodnutí jako písemný dokument vykazuje určité ustálené znaky a formu. V této části mé práce se podíváme na ustálené vlastnosti judikatury, jakým způsobem ji lze identifikovat a z jakých částí se skládá.

3.2.1. Druhy judikatur

Podle Winterové [Winterová, 2006, str. 287-291] je dominantním typem soudního rozhodnutí **rozsudek**. Rozsudek je výhradním typem soudního rozhodnutí u sporných řízení, ve kterém proti sobě stojí dvě strany, a soud rozhoduje v rámci jejich protichůdných požadavků. Při odvolání je soudním rozhodnutím rozsudek v tom případě, pokud potvrzuje nebo mění původní rozsudek.

Další formou soudního rozhodnutí je **usnesení**. Tato forma se používá ve všech případech, ve kterých není stanovena forma jiná. Usnesení je velmi obecný výraz a také jeho formální náležitosti jsou stanoveny méně striktně než u jiných forem. Touto formou může být např. zastaveno řízení, nebo naopak zahájeno. Formou usnesení může být také stanoveno, jakou formou bude řízení vedeno.

Samostatnou formou soudního rozhodnutí podle občanského soudního řádu je **platební rozkaz**. Jedná se o rozhodnutí, které je vydáváno v rámci tzv. rozkazního řízení. Zvláštním případem platebního rozkazu je směnečný (šekový) platební rozkaz.

3.2.2. Obsahové náležitosti soudních rozhodnutí

Každá forma soudního rozhodnutí obsahuje určité ustálené části. Různé formy v různých typech řízení mohou některé části neobsahovat. Obsah jednotlivých částí se může v občanském nebo trestním řízení lišit. Popíšeme si obě varianty. Každá část bude doplněna názorným příkladem, jak je tato forma naplněna v praxi.

Soudní rozhodnutí může obsahovat následující části:

- Úvodní část
- Výrok
- Odůvodnění
- Poučení
- Den a místo vyhlášení

Úvodní část

Obsahuje úvodní prohlášení „jménem republiky“ včetně označení státu Česká republika jako státu, jehož jménem je rozhodnutí činěno. Dále obsahuje označení soudu a soudců, tedy senátu nebo samosoudce, a označení účastníků řízení a jejich zástupců, případně dalších subjektů účastnících se řízení. Obsahuje také označení projednávané věci.

V trestním řízení obsahuje také místo a den vyhlášení.

Příklad úvodní části:

„Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Roberta Waltra a soudců JUDr. Josefa Rakovského a JUDr. Ludvíka Davida, CSc., ve věci žalobce S. v. j. Č. zastoupeného advokátem proti žalované P. t., a. s., o vyklízení nebytových prostor, vedené Obvodním soudem pro Prahu 7 pod sp. zn. 5 C 16/2006, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2007, č. j. 68 Co 192/2007-67, takto:“ [rozsudek Nejvyššího soudu, 2007]

Výrok

Výrok neboli enunciát tvoří jádro soudního rozhodnutí. Je v něm uvedeno, jakým způsobem se rozhoduje v dané věci.

V **trestním řízení** obsahuje popis skutku, pro který se trestní stíhání vedlo, jeho právní posouzení, zda se obžalovaný shledává vinným nebo zda se naopak podané obžaloby zprošťuje, v případě odsouzení jaký se obžalovanému ukládá trest. V trestním řízení může enunciát dále obsahovat i rozhodnutí o ochranném opatření nebo rozhodnutí o nároku na náhradu škody.

V **občanském řízení** obsahuje, zda a jaká povinnost se ukládá žalovanému či zda se žaloba zcela nebo z části zamítá. Obsahuje také informace o nákladech řízení.

Příklad:

„Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. října 1999, č.j. 25 Co 574/99-116, a rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 15. dubna 1999, č. j. 11 C 46/99-41, se zrušují a věc se vrací okresnímu soudu k dalšímu řízení.“

[rozsudek Nejvyššího soudu, 2001]

Odůvodnění

Odůvodnění je ve většině částí nejobsáhlejší částí soudního rozhodnutí. V trestním a občanském řízení se jejich obsah liší.

V **trestním řízení** je v této části vyloženo, jaké důkazy provedl, jak tyto důkazy vyhodnotil a jaká zjištění na základě těchto důkazů učinil a jakým způsobem věc posoudil po právní stránce.

V **občanském řízení** v této části soud vyloží, čeho se žalobce domáhal, jak se k věci vyjádřil žalovaný, které skutečnosti má soud za prokázané, o jaké důkazy soud své tvrzení opírá, jak hodnotil předvedené důkazy a jak kvalifikoval věc po právní stránce.

Příklad:

„Obviněný R. P. byl rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 8. 2000, sp. zn. 5 T 25/2000, uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. Uvedených trestných činů se měl dopustit skutkem spočívajícím v tom, že „ dne 8. 6. 1998 v 15.00 hod. v Autopůjčovně – J. T., Č. B., uzavřel půjčovní smlouvu č. 1209-1201, na základě které si zapůjčil osobní automobil tov. zn. Škoda Felicia - combi, na dobu do 16. 6. 1998* do 15.00 hod., avšak v uvedený den ani později vozidlo nevrátil, neboť jej krátce po převzetí a v rozporu s podmínkami smlouvy bez souhlasu vlastníka vyvezl na Ukrajinu, kde vozidlo přenechal do užívání jiné osobě, čímž vlastníkovu automobilu J. T., způsobil škodu ve výši nejméně 193 000 Kč, přičemž dne 9. 10. 1998 na dotaz orgánů Policie

ČR - referátu cizinecké policie na hraničním přechodu M. u J. uvedl, že vozidlo bylo odcizeno v Čečenské republice a dále si ve svém cestovním pasu č. X do razítka z hraničního přechodu V. N. ze dne 16. 8. 1998 sám doplnil státní poznávací značku a toto razítko po výslechu na obvodní oddělení Policie ČR Vimperk ze dne 23. 7. 1999 v pasu přeškrtl.“ [rozsudek Nejvyššího soudu, 2001]

Poučení

Obsahuje informaci, zda je či není přípustný opravný prostředek, jaký konkrétně, kde a v jaké lhůtě jej lze podat.

Příklad:

„Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.“

Den a místo vyhlášení

Na závěr soudního rozhodnutí se používá pouze v občanském soudním řízení.

Příklad:

„V Brně dne 19. prosince 2007“

3.2.3. Spisová značka

Způsobem, jak jednoznačně identifikovat soudní rozhodnutí, je spisová značka. Nyní si vysvětlíme, co jednotlivé znaky spisové značky znamenají.

Spisové značky obecných soudů

Příklad:

8 Tdo 123/2004

číslo 8 vyjadřuje číslo senátu, který případ projednával. Písmena Tdo označují formu řízení a druh věci, tedy v případě Tdo dovolání ve věcech trestních, Cdo dovolání ve věcech civilních, Co civilní odvolání atd. Výraz 123/2004 skládající se z čísel před a za lomítkem je složený z pořadového čísla věci (před lomítkem) a roku, ve kterém byla věc soudu předložena.

Spisové značky nálezů Ústavního soudu

Příklad:

III. ÚS 1400/09

Římská číslice označuje senát Ústavního soudu, který se případem zabýval. Místo římské číslice může spisová značka obsahovat písmena Pl. označující plénium Ústavního soudu. Číslice před a za lomítkem opět označují pořadové číslo a rok, ve kterém byla věc Ústavnímu soudu předložena.

3.3 Závěr

Soudní rozhodnutí je možné zkoumat v různých ohledech. Jedním z nich je, jakou roli zastává v různých právních kulturách. V angloamerické je soudní rozhodnutí přímým pramenem práva, jako je např. u nás zákon. Judikáty, které jsou tímto přímým pramenem práva, nazýváme precedenty. V kontinentálním právním systému, do kterého patří také naše země, je role soudních rozhodnutí menší, nejsou přímým pramenem práva, ale přihlíží se k nim a jejich relevance stále narůstá. Zásadní roli mají především nálezy Ústavního soudu.

Co se týče vnitřních vlastností soudních rozhodnutí jako specifických dokumentů, existují různé typy judikatur, ze kterých jsou nejvýznamnější rozsudky. Každé

soudní rozhodnutí se potom skládá z několika formalizovaných částí. Nejvíce relevantní je výrok a odůvodnění.

K identifikaci soudních rozhodnutí slouží spisová značka, která označuje orgán, který se případem zabýval, druh řízení, pořadové číslo případu a rok, ve kterém byl případ zahájen. Nálezy Ústavního soudu mají spisové značky odlišné, pro označení orgánu, který se případem zabýval, používají římské číslice, případně výraz Pl. označující plénium Ústavního soudu.

4. Veřejně přístupné informační systémy zpřístupňující judikaturu

V této části mé práce se již podíváme na fungování existujících systémů zpřístupňujících judikatury. V první fázi si představíme systémy, které jsou přístupné veřejně a zdarma. Tyto systémy jsou provozované samotnými soudy a zpřístupňují rozhodnutí vlastní, případně i rozhodnutí ostatních soudů.

Z veřejné sféry byly vybrány tři informační systémy nejdůležitějších soudů, a to Nalus Ústavního soudu a databáze Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu. Při zkoumání jednotlivých systémů nás budou především zajímat následující parametry:

- **Obsah databáze**

tedy co vše systém zpřístupňuje, rozsah a druhy rozhodnutí, jaké soudy jsou zastoupeny.

- **Vyhledávací rozhraní**

zde zhodnotíme, jakým způsobem je ošetřeno prohledávání databáze. Jaké jsou možné kritéria výběru, možnost práce s výsledky, grafické řešení a přehlednost ovládání.

- **Záznam soudního rozhodnutí**

podíváme se, jakým způsobem je nastaven záznam soudního rozhodnutí – v jakých formátech je možné zobrazit, jak je strukturován, jaké informace záznam zpřístupňuje.

- **Závěr**

zde zhodnotíme databázi jako celek. Jaká je její kvalita ve srovnání s ostatními, v čem je databáze výborná a kde jsou její slabší stránky.

4.1 Nalus

Aplikace Nalus neboli NÁLezy a USnesení Ústavního soudu slouží k vyhledávání soudních rozhodnutí Ústavního soudu. Při jeho tvorbě se přihlíželo také k připomínkám uživatelů, které byly registrovány v průběhu zkušebního provozu, který trval v průběhu roku 2007 a 2008. Databázi spravuje analytický odbor Ústavního soudu.

4.1.1 Obsah databáze

Aplikace zpřístupňuje výhradně rozhodnutí Ústavního soudu. Žádný jiný soud není zastoupen.

V rozmezí roku 1993, kdy Ústavní soud zahájil svou činnost a dnešního data Nalus registruje celkem 42 905 soudních rozhodnutí. V přepočtu na počet let to znamená asi 2 523 rozhodnutí ročně.

Rozhodovací činnost Ústavního soudu je zpřístupněna v plném rozsahu, jsou zde tedy zastoupeny nálezy, a to jak plenární, tak senátní, dále stanoviska pléna Ústavního soudu a také usnesení.

Judikatura z různých let je různým způsobem zpřístupňována. Od 1. ledna 2007 je zpřístupněna v plném rozsahu, je tedy možné využít všech vyhledávacích kritérií. Před tímto datem je zcela zpracována jen část rozhodnutí, především všechna stanoviska pléna, nálezy a usnesení v plenárních věcech. U ostatních rozhodnutí není možné využít všech možností vyhledávání, ale jen vyhledávání fulltextové a vyhledávání pomocí klíčových slov.

Všechna rozhodnutí v rámci databáze Nalus podléhají přísné anonymizaci, jména účastníků tedy nejsou zveřejněna a nejsou zahrnuty mezi parametry vyhledávání.

4.1.2 Vyhledávací rozhraní

Jak můžeme vidět na obrázku č. 1, vyhledávací systém Nalus je poměrně komplikovaný. Především vyhledávacích kritérií je velmi mnoho. Složitost systému je o to více evidentní, že nenabízí žádný zjednodušený mód vyhledávání, pouze mód plný, se všemi vyhledávacími kritérii. V tomto smyslu klade aplikace vysoké nároky na orientaci uživatele.

Systém je složený ze čtyř záložek. **Vyhledávání** zpřístupňuje rešeršní systém databáze a je jádrem aplikace. Další dvě záložky umožňují práci s výsledky vyhledávání, **Nalezené** zobrazují všechny výsledky rešeršního dotazu, **Odložené výsledky** jsou potom místem, kam je možné odložit relevantní záznamy ze všech nalezených výsledků. Tyto odložené výsledky jsou v této záložce k dispozici v průběhu celé práce s aplikací, tedy v průběhu zadávání různých rešeršních dotazů. Nalus je obecně velmi precizní pro uživatelské pohodlí ve smyslu zaznamenávání jeho dotazů a výsledků, jak se podíváme později. Poslední záložkou je **Návod**, který poskytuje základní informace o vzniku aplikace a vysvětluje pojmy a funkce, se kterými pracuje.

Záložka Vyhledávání

Komplikovanou strukturu této záložky můžeme rozdělit do tří částí. **Horní panel** umožňuje omezit vyhledávání na specifické formy soudních rozhodnutí, tedy na nálezy, usnesení, nebo stanoviska pléna. Dále je zde možné nastavit, v jaké části soudního rozhodnutí se má vyhledávat. Jsou zde k dispozici jak ustálené části soudních rozhodnutí jako jsou výrok nebo odůvodnění, tak i v textu, který není součástí soudního rozhodnutí, a slouží k snadnějšímu vyhledávání, jako je abstrakt nebo právní věta. Zajímavou možností je vyhledávání v odlišném stanovisku, které přináší alternativní pohled na rozhodnutí v případě, že stanovisko soudců nebylo zcela jednotné. Další funkcí horního panelu je omezit výsledky jen na přírůstky za posledních 7 až 60 dní. Tato možnost je vzhledem k rozsahu databáze vhodná při vyhledávání aktuálních rozhodnutí.

Levý panel přináší samotná vyhledávací kritéria. Těchto kritérií je celkem 17. Jsou

zde zastoupena jak kritéria, v jejichž poli je možné volně vyplňovat, jako např. hledaný text nebo populární název rozhodnutí, tak kritéria, u kterých jsou možnosti předvyplněné a uživatel pouze vybírá jednu nebo více možností, jako je např. typ řízení, ve kterých uživatel vybírá formu řízení, která jej zajímá, jako jsou např. řízení o ústavních stížnostech. Kombinací obou možností jsou časová kritéria, ve kterých je možné vyplňovat volně, ale také vybrat datum pomocí pomocného kalendáře. Také kolonky Dotčený orgán a napadený akt umožňují oba způsoby vyplnění.

Formulář **Text** označuje výraz, který bude fulltextově vyhledáván v označených částech soudních rozhodnutí. Při zadávání výrazu nejen klasické booleovské operátory, jako jsou AND, OR, NOT, NEAR, ale také specifické operátory další. Výraz SENTENCE výraz umožňuje najít větu, ve které se vyskytují oba hledané výrazy, podobně funguje také operátor PARAGRAPH, který hledá odstavec, obsahující dané výrazy. Je také možné použít znak “*”, označovaný zde jako “divoká karta“. Tato funkce doplňuje libovolné znaky. Tento znak funguje pouze v kombinaci s jiným výrazem, samostatně ne. Domnívám se, že výběr operátorů je poměrně vyčerpávající.

Dalším vyhledávacím kritériem je **Citace**. V tomto poli je možné zadávat spisovou značku rozhodnutí Ústavního soudu, ale také podle citací ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu nebo Sbírky zákonů. Citace může být zadána v různých tvarech, např. 40/09 nebo 40/2009 atd.

Užitečným vyhledávacím kritériem je **Populární název**. Toto kritérium umožňuje vyhledávat daný text v rámci populárních názvů kauz, čímž se rozumí název, který se pro označení daného případu vžil, např. se takto označuje v médiích. Populární název má přidělena jen výrazná menšina rozhodnutí, jsou to většinou nálezy mediálně známé, např. Kauza Melčák, nebo Legislativní přílepky. Toto kritérium umožňuje rychlé a jednoznačné nalezení proslavených nálezů.

V poli **Typ řízení** je možné zvolit druh řízení, který chceme zobrazit. Druhy řízení jsou vyjmenovány taxativně, uživatel může označit jeden či více druhů řízení, o které má zájem. Toto kritérium je možné použít také pro odstranění typů řízení, které

uživatel zobrazit nechce, prostým označením všech druhů a následného vyloučení řízení, které není požadováno. Mezi druhy řízení je např. řízení o ústavních stížnostech, řízení o souladu mezinárodních smluv, Kárné řízení atd.

Následují tři pole s určením časového rozpětí, **Datum rozhodnutí**, **Datum vyhlášení** a **Datum podání**. U všech tří polí je možné využít dvou kolonek, OD určitého data K určitému datu. Když necháme kolonku DO volnou, zobrazí se výsledky od zadaného data do současnosti. Při manuálním vyplnění je datum zadáno ve formátu DD. MM.RRRR. **Datum rozhodnutí** označuje čas učinění rozhodnutí Ústavního soudu. **Datum vyhlášení** označuje čas, kdy bylo rozhodnutí veřejně vyhlášeno. **Datum podání** potom čas, kdy bylo řízení v dané věci zahájeno.

Kritérium **Soudce zpravodaj** nám umožňuje taxativní výběr ze soudců, který vypracovával stanovisko, které získalo potřebnou většinu hlasů. Při otevření výběru můžeme označit jednoho nebo více soudců.

Pole **Soudce s odlišným stanoviskem** otevře stejný výběr soudců, ze kterého můžeme vybrat jednoho nebo více soudců. Toto kritérium je užitečné při hledání alternativních postojů k danému případu.

Kolonka **Navrhovatel** slouží k typové specifikaci subjektu, který v daném případě vystupoval v roli navrhovatele. Otevřením výběru můžeme zvolit z taxativně stanovených druhů subjektů, např. skupina poslanců či senátorů, fyzická nebo právnická osoba, ministerstvo atd.

Podobně můžeme v poli **Dotčený orgán** zvolit z taxativně vyjmenovaných orgánů veřejné moci, které se účastnily daného případu. Mezi subjekty můžeme zvolit např. policii, armádu nebo státní zastupitelství, případně kolonku jiný orgán veřejné moci pro všechny ostatní. Kolonka obsahuje také pole s možností volného vyplnění údajů. Jméno fyzické osoby vyplníme ve tvaru Příjmení Jméno atd.

Vyhledávací kritérium **Napadený akt** umožňuje opět kombinovat výběr z taxativně určených druhů aktů, tak i volné pole umožňující další, konkrétnější specifikaci,

která je možná u právních předpisů. Je tedy možné jako druh napadeného aktu vybrat zákon a specifikovat jej čísly. Např. vyplnění 195/2009 do tohoto pole bude mezi výsledky nález rušící Ústavní zákon o předčasných volbách atd. K dispozici jsou tři volné pole, pro případ, že by napadených aktů bylo více.

Kolona **Výrok** specifikuje druh výroku rozhodnutí Ústavního soudu. Zde si tedy můžeme natavit, zda nás zajímají případy, kdy bylo navrhovateli vyhověno, nebo nálezy zamítající. Pro zajímavost, z necelých 40 000 rozhodnutí Ústavního soudu je jen 2578², ve kterých je navrhovateli vyhověno.

Pole **Vztah k předpisům** slouží k definování předpisů, které jsou relevantní k danému případu. Spuštění pole aktivuje formulář, kde je možné specifikovat daný předpis. Generátor předpisů umožňuje označit předpisy až na konkrétní článek, odstavec a písmeno. Počet označených předpisů není nijak početně omezen. Jako pomůcka slouží pomocné pole, ve kterém je možné zvolit některé z nejčastějších právních předpisů, jako např. trestní nebo obchodní zákoník. Pomocí toho pole je např. možné zjistit nález, ve kterém Ústavní soud argumentuje zadanými předpisy.

Při zadání Ústavním soudem oblíbeného druhého odstavce článku devět³ Ústavy České republiky⁴ aplikace vyhledá soudní rozhodnutí, ve kterých byl tento předpis Ústavním soudem aplikován, což je mimo jiné např. nález týkající se souladu Lisabonské smlouvy s Českým ústavním pořádkem nebo Kauza Melčák.

Předmět řízení otevře taxativní výběr oblastí, kterých se řízení před Ústavním soudem týká. Tyto oblasti jsou např. základní práva a svobody, právo na azyl atd. Systém hesel je hierarchicky seřazený a postupně rozbalovací, tedy např. pod obecnějším heslem právo na soudní ochranu se dále skrývají hesla právo na zákonného soudce nebo právo na účinné opravné prostředky. Můžeme zvolit jak obecnější pojem, tak i některé z hesel tomuto pojmu podřazených. Výběr hesel není množstevně omezen.

² přesněji 6,6% všech rozhodnutí.

³ Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.

⁴ 1/1993 Sb.

Věcný rejstřík je potom opravdovým tezaurem aplikace. Obsahuje velké množství hesel, které figurují v daném případě jako klíčová slova. Tezaurus opět funguje na hierarchickém a rozbalovacím principu, kdy jsou pod obecnějšími hesly skryty specifitější, např. pod pojmem neplatnost se skrývá neplatnost absolutní a relativní. Volba obecného hesla neplatnost přinese stejný výsledek jako označení obou pojmů podřízených. Hesla je možné vkládat bez omezení množství.

Poslední vyhledávacím polem je **Poznámka**. Zde je možné fulltextově vyhledávat v rámci poznámek u rozhodnutí Ústavního soudu. Do těchto poznámek se zaznamenává např. vztah k jiným rozhodnutím Ústavního soudu nebo mezinárodním institucím.

Pravý panel funguje jako příkazový. Zcela nahoře je příkaz **Vyhledat**, zvýrazněný tučným písmem. Vzhledem k významu příkazu by přehlednosti prospělo také zvýraznění grafické. Tímto tlačítkem se provede vyhledání v databázi podle zadaných kritérií.

Následují tři příkazy, které vyhledávání realizují jiným způsobem. **Vyhledat v nalezených** nevyhledává v celé databázi rozhodnutí Ústavního soudu, ale jen ve výsledcích na záložce Nalezené. **Vyhledat a přidat k nalezeným** výsledky přidá k těm, které jsou ve složce nalezené otevřeny. **Vyloučit z nalezených** naopak vyloučí ze složky Nalezené všechny výsledky, které splňují zadaná kritéria.

Následují dva příkazy, které naopak některé z údajů odstraňují. **Vymazat dotaz** odstraňuje všechny vyplněná kritéria a očišťuje celý rešeršní formulář. Před započítím rešeršního dotazu se podobné očištění vyplatí, protože může zůstat vyplněné některé z polí a výsledky nebudou úplné. **Vymazat nalezené** potom maže všechny výsledky v záložce Nalezené.

Další funkcí pravého panelu je **Historie dotazů**. Zde je uloženo zadání předchozích pěti rešeršních dotazů. V případě šestého dotazu je přepsán dotaz první, sedmý přepisuje druhou pozici atd. Tato pomůcka je především při obsáhlejší rešerši

vzhledem ke komplikovanosti zadávaných dotazů velmi užitečná. V pravém panelu se dále nastavují parametry zobrazování výsledků, tedy jak výsledky řadit⁵, kolik výsledků na stránku a v jaké velikosti písma rozhodnutí zobrazit. Tímto je záložka Vyhledávání vyčerpána.

Záložka Nalezené

Po zadání rešeršního dotazu jsme automaticky přesunuti do záložky Nalezené, viz obrázek č.2. Zde jsou výsledky zobrazeny a seřazeny podle kritéria zadaného v záložce Vyhledávání. Ze záložky Nalezené je možné vrátit se zpět do Vyhledávání a s výsledky dále pracovat, přidávat k nim další nebo některé z nich mazat. Výsledky zůstávají v záložce uloženy až do zadání následujícího dotazu.

Jednotlivé rozhodnutí jsou v rámci všech výsledků identifikovány spisovou značnou, soudcem zpravodajem, návrhovatelem, případně populárním názvem, daty rozhodnutí, vyhlášení a podání, předpisy, kterých se rozhodnutí nějakým způsobem týká, formou rozhodnutí, výrokem, předmětem řízení a věcným rejstříkem.

Jednotlivé rozhodnutí je možné přesunout do záložky Odložené výsledky, kde je s nimi možné dále pracovat. Také je možné některý ze záznamů z výsledků odstranit. Vybrané výsledky je také možné stáhnout na disk počítače ve formátu .doc.

Záložka Odložené výsledky

Zpracováním se jedná o záložku identickou se záložkou Nalezené, jenomže nezobrazuje všechny výsledky, jen ty záznamy, které byly z výsledků odloženy. Odložené výsledky zde zůstávají po celou dobu užívání aplikace, další rešeršní dotaz je neodstraní. Především při obsáhlejší rešeršní činnosti se jedná o neocenitelnou pomůcku, která umožňuje nejprve vybírat relevantní dokumenty při různých dotazem a ty odložit nebo dále třídit. Ze záložky Odložené výsledky je množné výsledky opět odstraňovat nebo stahovat na disk počítače.

Záložka Návod

Jedná se o text, který uživatele seznamuje s aplikací Nalus, jejím vznikem a funkcemi. Vzhledem ke složitosti ovládání databáze by bylo vhodnější podobný

⁵ Např. podle data rozhodnutí nebo významu rozhodnutí.

návod aplikovat přímo do aplikace jako vysvětlovací funkci. Uživatel by tak nemusel hledat nápovědu zvlášť, ale mohl by ji využít přímo při formulování rešeršních dotazů, případně jiné činnosti v rámci aplikace.

4.1.3 Záznam soudního rozhodnutí

Záznam je možné vyobrazit v různých mírách úplnosti. Je možné zobrazit jen kartu záznamu, která zobrazuje všechna relevantní data záznamu, nebo dvě funkce, které vysvětlují, proč je rozhodnutí mezi výsledky vyhledávání: **Výtah z rozhodnutí** ukazuje text, ve kterém se nachází hledaný výraz, a **Informace o hledání** zobrazují parametry, na základě kterých bylo rozhodnutí nalezeno. Dále je možné zobrazit abstrakt dokumentu. Speciální funkce **Citace** umožňuje pouhým kliknutím zkopírovat do schránky citaci dokumentu, kterou je možné pomocí kláves ctrl+v umístit na požadované místo v textu. Tato funkce je užitečná.

Při plném zobrazení záznamu, kterou můžeme vidět na obrázku č. 3 je výsledné zobrazení rozhodnutí rozčleněno do tří částí. **Zkrácený záznam** dokumentu, obsahující nejdůležitější identifikační znaky rozhodnutí, **Karta záznamu** obsahující úplný výčet identifikačních znaků dokumentu a **Samotný text** rozhodnutí.

V horní části je obsaženo menu, které umožňuje listování rozhodnutími v rámci záložky, návrat do výpisu rozhodnutí v záložce nebo do záložky vyhledávání. Menu umožňuje také vyřazení rozhodnutí ze zobrazených výsledků. Při standardním zobrazení je záznam dokumentu rozložen na tři části a samotný text rozhodnutí tak tvoří jen malý pruh ve spodní části zobrazení. Toto řešení není příliš šťastné, protože text rozhodnutí je hlavní částí záznamu a podobné rozčlenění na části ubírá záznamu na přehlednosti a jednoduchosti.

Druhé menu poskytuje práci se samotným dokumentem. Umožňuje tisk rozhodnutí, stažení na disk počítače ve formátu .doc a přepínání zobrazení do různých formátů. Při přepínání formátů jsou místo karty záznamu vyobrazeny výtah⁶ z rozhodnutí nebo právní věta a abstrakt. Střední část je také možné vypnout úplně a zobrazovat se tak bude pouze zkrácený záznam a text dokumentu.

Samotný text rozhodnutí není již nijak členěn, jen výrok je zvýrazněn tučným písmem a hledaný výraz je barevně odlišen. Jinak se jedná o jednolitý text. Rozdělit

⁶ Zde jsou zobrazeny části textu, kde se nalézá hledaný výraz.

text soudního rozhodnutí na jeho části by přispělo větší přehlednosti a lepší orientaci v textu.

4.1.4 Závěr

Databáze zpřístupňující rozhodnutí Ústavního soudu Nalus je vynikající, komplexní a dobře promyšlenou aplikací. Vyniká především v komfortu uživatele, nalezené relevantní záznamy je možné snadno uložit a vrátit se k nim později, aplikace si pamatuje posledních pět zadaných dotazů uživatele. Všechny záznamy je možné stahovat na disk počítače nebo zobrazovat v různých formátech.

Rešeršní systém je počtem kritérií velmi obsáhlý. Téměř jakákoliv informace, kterou uživatel o rozhodnutí má, ať už se jedná o populární název kauzy nebo předmět řízení, je možné v rámci systému využít a podstatně tak zúžit vyhledané dokumenty. Aplikace také výborným způsobem pracuje s nalezenými výsledky. Ty jsou uloženy až do zadání dalšího dotazu. V nalezených dokumentech je možné dále vyhledávat, nové výsledky přidat ke starým nebo naopak nalezené dokumenty redukovat o rozhodnutí splňující určitá kritéria.

Obsáhlost rešeršního systému je na druhé straně kontraproduktivní, některé pole není snadné ihned pochopit a orientace na záložce není kvůli složité organizaci příkazů a polí jednoduchá pro žádného uživatele. Komplikovanost vyhledávacího rozhraní je o to větší slabinou systému, že zde není žádný zjednodušený vyhledávací režim, jen režim úplný. Orientaci také nepřispívá absence vysvětlovací funkce, kde by byla u každého pole k dispozici nápověda formou klikatelného otazníku nebo text zobrazující se při setrvání ukazatele myši na požadovaném poli. Záložka **Návod** poskytuje vysvětlení funkcí aplikace, ale pouze všechny najednou a její použití nutně vede k přerušení vyhledávání. Integrovaná nápověda by byla pro uživatelův komfort podstatně příjemnější.

Ke zvážení se nabízí, zda by se při obrovském množství vyhledávacích kritérií nedaly některé příbuzné funkce sloučit. Např. tři časové kritéria datum rozhodnutí, vyhlášení a podání by bylo možné nabídnout jako datum s tím, že uživatel sám rozhodne, o které ze tří možností má zájem, případně si otevřel další pole. Podobně

by šlo sloučit např. pole soudce zpravodaj a soudce s odlišným stanoviskem, už jen proto, že seznam nabízených soudců je při otevření u obou kritérií stejný.

Možností, jak zpříjemnit uživateli práci s aplikací by byla také možnost vytvoření účtu, v rámci kterého by se uchovávaly zadané dotazy a odložené výsledky i po ukončení práce s aplikací. Je ale sporné, zda by byla podobná možnost využívána ve větší míře.

Také grafické zpracování není nejsilnější stránkou databáze. Jako možné zlepšení se nabízí jednoznačnější odlišení záložek, které jsou pro orientaci uživatele zásadní. Navrhoval bych také lepší grafické odlišení zásadních příkazů jako je např. vyhledat.

Celkově i přes všechny výše zmíněné slabiny Nalus více než důstojně plní funkci, ke které byl vytvořen, tedy vyhledat a zpřístupňovat rozhodnutí Ústavního soudu.

4. 2 Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu

Internetové stránky Nejvyššího soudu, jejichž aktuální podobu si můžeme prohlédnout na obrázku č. 4, prošly za poslední rok výraznou proměnou. Nová podoba stránek byla nejprve ve zkušebním provozu a poté dosazena na hlavní doménu soudu ve finální podobě. Obě adresy soudu⁷, pro zkušební i finální verzi, zůstaly v provozu a v současné době zpřístupňují identický obsah. Toto řešení je poněkud zvláštní.

Nové stránky Nejvyššího soudu, uvozené citátem T. G. Masaryka, však zasluhují jednoznačnou chválu. Jsou přehledné, důstojné a graficky naprosto vyhovující. Mají na výběr ze dvou cizích jazyků zpřístupnění, ve kterých je možné též vyhledávat. Vstupní stránka zpřístupňuje v podstatě všechny důležité funkce, jako je např. aplikave InfoSoud nebo rozvrh následujících jednání.

3.2.1. Obsah databáze

Databáze v současnosti obsahuje kolem 60 000 soudních rozhodnutí. Formulář vyhledávání sice umožňuje nastavit k prohledávání také jiné soudy, ale tato možnost počítá spíše s případným rozšířením báze o rozhodnutí jiných soudů v budoucnu. Kromě několika jednotlivých rozhodnutí vrchních soudů jsou tak téměř vyhradně zastoupeny pouze rozhodnutí Nejvyššího soudu. Nejstarší zpřístupněná soudní rozhodnutí jsou z roku 1998. Rozhodnutí před 1.4. 2010 byly převedeny automaticky a některá vyhledávací kritéria u nich nejsou obsažena.

Obsažené druhy judikátů jsou rozsudky a usnesení. Také rozhodnutí Nejvyššího soudu podléhají v rámci zpřístupnění anonymizaci.

3.2.2. Vyhledávací rozhraní

Aplikace umožňuje vyhledávání v rámci dvou módů. Zjednodušená verze je integrována přímo na vstupní stránce domény Nejvyššího soudu. Jenom tato forma vyhledávání obsahuje nápovědu, zpřístupněnou ikonou s otazníkem. Toto řešení se

⁷ Oficiální <http://www.nsoud.cz> a přechodná <http://novyweb.nsoud.cz>

zdá na první pohled paradoxní.

Nápověda se skládá ze tří samostatných částí, nápověda týkající se fungování formulář, nápověda ohledně jednotlivých kritérií a nápověda vysvětlující fungování operátorů. Nápověda vysvětlující formulář je přístupná ze základního vyhledávání a na zbylé dvě je odkázáno v rámci ní. Tento způsob zpřístupnění návodu je velmi nepraktický, kromě toho hledat pomoc ve třech různých dokumentech není uživateli příliš příjemné. Znovu se nabízí otázka, zda by nebyla vhodnější nápověda integrovaná.

Samotná funkce vyhledávání naráží na množstevní omezení zobrazených výsledků, které je nastaveno na 1 000 záznamů rozhodnutí. Při zadání obecnějšího dotazu je vyhledáno pouze 1 000 nejrelevantnějších výsledků. Podle mého názoru se jedná o jednoznačnou chybu systému, znemožňuje nám tak např. vyhledat, kolik rozhodnutí učinil Nejvyšší soud v daném roce.

Zjednodušený systém vyhledávání obsahuje pouze čtyři vyhledávací kritéria a vstup do nápovědy. Těmito kritérii jsou spisová značka, datum zveřejnění, hesla a text rozhodnutí.

Spisová značka obsahuje čtyři pole určené k vyplnění čísla senátu, druhu věci, číslo případu a rok projednání. Tyto kritéria fungují i při neúplném vyplnění. Můžeme tak zjistit rozhodnutí daného senátu nebo všechny dovolání v trestních věcech za určitý rok. Kritérium spisová značka je tak praktická a vysoce funkční.

Datum zveřejnění je rozděleno do dvou polí OD – DO. K dispozici je opět pomocný kalendář, ve kterém je možné najít konkrétní datum, které se přepíše do formátu RRRR-MM-DD. Datum můžeme v tomto formátu zadat i manuálně. Rozšířené vyhledávání obsahuje také druhé časové vyhledávací kritérium, datum rozhodnutí. Nabízí se otázka, zda by v zjednodušené verzi nemělo být zastoupeno spíše toto kritérium.

Název kritéria **Hesla** je paradoxní, protože v žádném módu vyhledávání není možné

použít hesel více než právě jedno. Vyhledávání by tak bylo efektivnější. Nabízená hesla jsou ale jednoznačná a jejich výběr je dostatečný.

Pole **Text rozhodnutí /judikátu** funguje jako klasické fulltextové vyhledávání zadaného výrazu v rámci znění rozhodnutí. Při zadávání dotazu fungují Booleovské operátory. Mimo klasických operátorů AND, OR, NOT reaguje aplikace také na méně tradiční příkaz ACCRUE, který funguje podobně jako OR, ale výsledek přihlíží k pořadí výrazů, např. dotaz modrý ACCRUE zelený ACCRUE žlutý vyhledá nejprve judikáty, obsahující pojem modrý, potom zelený a nakonec žlutý. Použití operátorů však často vede k nepřesným výsledkům. Doufejme, že se podobné problémy časem vyjasní.

Režim **Rozšířeného vyhledávání**, který je zobrazen na obrázku č. 5, obsahuje všechny čtyři položky obsažené ve vyhledávání základním a deset kritérií dalších. Datum zveřejnění je doplněno o stejně fungující datum rozhodnutí.

Prvním rozšířeným kritériem je **Soud**. Toto kritérium je nastaveno pro vyhledávání rozhodnutí jiných soudů, ale bohužel zatím nepřináší úplné výsledky. Tato možnost bude patrně obsažena až později.

Kolona **Trestní/ Občanskoprávní a obchodní kolegium** slouží ke zvolení oblasti, které uživatele zajímá.

Název judikátu vyhledává zadaný výraz v názvech judikátu. Názvem judikátu je myšleno pole, ve kterém je vyjmenována legislativa, se kterou daný případ souvisí. Toto označení je ale nejasné a význam pole není v nápovědě uspokojivě vysvětlen.

Naopak komplexním a funkčním polem je kritérium **Dotčené předpisy**. V tomto poli je možné zvolit z poměrně široké legislativní oblasti předpis, který s rozhodnutím souvisí. Nejprve je možné zvolit, v jaké oblasti budeme předpis hledat. Na výběr jsou Sbírky, Sbírky mezinárodních smluv, Nařízení EU a Směrnice EU. V dalším poli potom můžeme specifikovat předpis, který hledáme a určit související článek,

paragraf nebo odstavec. Předpis můžeme zadat manuálně⁸, nebo vybrat z přednastavených předpisů, jako např. občanský zákoník atd. Toto pole i přes určitou těžkopádnost umožňuje flexibilní zadávání souvisejících předpisů.

Typ rozhodnutí zužuje výběr výsledků na daný typ soudního rozhodnutí, v tomto případě rozsudek nebo usnesení.

Kategorie rozhodnutí nabízí výběr z celkem šesti skupin, klasifikujících závažnost rozhodnutí. Je možné vybrat i více skupin. Na výběr jsou skupiny A, reprezentující rozhodnutí nejvyšší důležitosti a publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, skupina B, reprezentující významná nepublikovaná rozhodnutí až skupina E, značící jednoduchá procesní rozhodnutí. Zvláštní kategorie EU jsou rozhodnutí, ve kterých bylo aplikováno právo Evropské unie.

Pole **Sbírka** umožňuje vyhledávání podle čísla, ročníku a čísla sešitu Sbírky soudních rozhodnutí. Pole nemusí být vyplněné všechny, tak je možné vyhledat např. všechny publikovaná rozhodnutí z roku 2008 atd.

Právní věta je určena k vyhledávání zadaného textu v právní větě daného rozhodnutí. Právní text není součástí rozhodnutí, je stručným shrnutím právního názoru v rozhodnutí obsaženého. Také v tomto poli je možné užít booleovských operátorů.

Následné dvě kategorie se týkají zobrazení nalezených výsledků. Výsledné zobrazení přepíná mezi třemi variantami zobrazení výsledků, zobrazení s plnou právní větou, zkrácenou právní větou a bez právní věty, pouze se souvisejícími předpisy.

Počet zobrazených výsledků nastavuje počet záznamů na jednu stranu výpisu výsledků.

Poslední dvě možnosti jsou příkazové. **Vymazat formulář** pročistí všechny zadaná kritéria a **Vyhledat** provede vyhledání na základě zadaných parametrů.

⁸ Např. 40/2009 – nový Trestní zákoník.

Vyhledané výsledky jsou seřazeny podle relevance s limitem maximálně 1 000 zobrazených záznamů. Každý záznam obsahuje příkaz k stažení ve formátu .doc, příkaz k tisku, soud, který rozhodnutí vydal, spisovou značku, datum rozhodnutí, případně číslo, pod kterým byl případ publikován ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, heslo a související předpisy. Jednotlivé záznamy se otvírají kliknutím na spisovou značku,

3.2.3. Záznam soudního rozhodnutí

Záznam rozhodnutí, jehož podobu si můžeme prohlédnout na obrázku č. 6, je nadepsán spisovou značkou. Karta záznamu uvádí identifikační informace, které jsou u daného záznamu vyplněné. Po kartě záznamu následuje samotný text rozhodnutí, který není nijak rozčleněn. Při delších textech to může působit orientaci v textu obtíže.

3.2.4. Závěr

Přestože databáze rozhodnutí Nejvyššího soudu zpřístupňuje více soudních rozhodnutí než Nalus Ústavního soudu, je podstatně jednodušší a poskytuje svým uživatelům znatelně méně komfortu při práci s ním.

Předností systému je dobře zvolené grafické zpracování, které je jednoduché a přehledné. Aplikace také vyniká díky dvěma různým režimům vyhledávání, z nichž ten jednodušší má velmi vhodně zvolená kritéria, která umožňují poměrně rychle najít relevantní nálezy.

Nepříliš povedené je zpřístupnění nápovědy, které není integrované přímo do vyhledávacích formulářů, ale na třech samostatných dokumentech. Uživatel tak musí přerušit vyhledávání a hledat řešení problémů na různých dokumentech. Nápověda také paradoxně není přístupná z komplikovanější formy vyhledávání, ale jen z té jednodušší.

Při detailní práci s vyhledávacím rozhraním se ukáže, že ne všechny funkce a operátory spolehlivě fungují. Doufejme, že je tento handicap dán relativním mládím aplikace a že budou tyto nepřesnosti časem odstraněny. Stejně tak doufám,

že bude časem využito také poskytování rozhodnutí jiných soudů, které zatím funguje problematicky.

I přes drobnější chyby je aplikace Nejvyššího soudu systémem, který soustředěnějšímu uživateli umožní snadno vyhledat požadované rozhodnutí.

4.3 Vyhledávací systém Nejvyššího správního soudu

Také internetové stránky Nejvyššího správního soudu prošly za poslední rok výraznou proměnou. Nová internetová prezentace, kterou si můžete prohlédnout na obrázku č. 7, je graficky umírněnou a přehlednou aplikací, obsahově podobná stránkám Nejvyššího soudu. Umožňuje přepnutí do dvou cizích jazyků, seznam nejbližších nařízených jednání nebo např. seznam užitečných odkazů, včetně odkazů na české právnické fakulty. Po zadání emailové adresy je možné také hned z úvodní stránky soudu zasílání novinek. Do světle modra vyvedená prezentace soudu je také příjemná na pohled.

4.3.1 Obsah databáze

Databáze v současné době zpřístupňuje 37 672 záznamů, a je tak z hodnocených nekomerčních systémů nejmenší. Autoři slibují postupné doplňování o další rozhodnutí. Jako účel provozování aplikace je uvedena možnost veřejné kontroly fungování soudu. Nejstarší rozhodnutí jsou z roku 2000.

4.3.2 Vyhledávací rozhraní

Výrazné změny internetové prezentace soudu se dotkly také vyhledávacího rozhraní, které se k nepoznání proměnilo. Ze stručného vyhledávacího formuláře, obsahujícího pouhých 6 kritérií se rozvinul v systém velmi podrobný a důkladný.

Způsoby, jak nalézt požadované soudní rozhodnutí, jsou dva. Kromě klasického vyhledávacího rozhraní je možné použít také vyhledávání pomocí kalendáře, kde jsou rozhodnutí časově seřazena podle data rozhodnutí do jednotlivých let a měsíců. V tomto formuláři je možné výsledky dále zužovat pomocí zadání přesnějšího data, spisové značky, formy rozhodnutí nebo výrazu z textu rozhodnutí. Tento způsob vyhledávání není zastoupen v žádné jiné aplikaci, přitom je však intuitivní a především v případech nedávného rozhodnutí se může jevit jako velmi užitečný.

Vyhledávání pomocí rešeršního rozhraní má potom tři vstupní podoby. Přímo na hlavní stránce soudu je formulář pro zadání spisové značky. Hned pod tímto formulářem následuje odkaz na rozšířené hledání, který jde potom přepínat mezi

základním a rozšířeným formulářem.

Základní formulář si můžete prohlédnout na obrázku č. 8. Je tvořen šesti kritériemi. Kolonka **Soud** umožňuje taxativní výběr ze 12 soudů zabývajících se správní agendou, tedy 10 soudů krajských, Městský soud v Praze a Nejvyšší správní soud. Tomu náleží přibližně 35 000 záznamů, tedy asi 97% celkového objemu databáze. Označit více soudů najednou není možné, jen všechny soudy nebo jednotlivě.

Datum je klasickým formulářem, umožňujícím časově omezit hledané rozhodnutí OD – DO určitého data. Nabízí se také pomocný kalendář, kde je možné datum označit.

Oblast úpravy poskytuje možnost vybrat z taxativně nastavených hesel, který Nejvyšší správní soud přiděluje svým rozhodnutím. Hesla jsou tedy přístupná jen pro agendu tohoto soudu. Hesel je celkem 85, což pro účely vyhledávání dostačuje.

Spisová značka a **Spisová značka (vcelku)** umožňují zadat spisovou značku rozhodnutí, a to do předem vyplněných formulářů pro číslo senátu/ senát/ číslo rozhodnutí/ rok/ doplňkové číslo, nebo vcelku do jednoho formuláře. Při použití spisové značky vcelku se přesnost vyhledávání přeci jen trochu snižuje, a je tak možné získat nulový výsledek i při zadání správné spisové značky v méně obvyklém tvaru.

Pole **Hledání v textu dle oblasti** umožňuje zadat výraz, který je potom vyhledáván v určitých částech soudních rozhodnutí, které je možné také omezit. Na výběr je hledání výrazu v právní větě, nadpisu, vztah k předpisům a rozhodnutí.

Dále je možné rozhodnout, jakým způsobem se budou vyhledávat výrazy složené z více částí. Tyto výrazy je možné spojit pomocí spojky AND, OR nebo vyhledávat výraz jako jeden celek, přesně tak, jak byl zadán.

Těmito příkazy základní formulář končí. **Rozšířený formulář** obohacuje vyhledávací možnosti o dalších 19 polí, tedy na celkem 25 kategorií. Tyto pole můžeme vidět na obrázku č. 9.

První pole rozšířeného formuláře, umožňují označit doplňkové informace o hledaném rozhodnutí. Zda se jedná o rozhodnutí rozšířeného senátu, či zda se bude hledat rozhodnutí publikované či opatřené právní větou. Také je možné hledat případy dosud nerozhodnuté, ovšem pouze v repertoáru Nejvyššího správního soudu. Dále je možné rozhodnutí identifikovat pomocí čísla ze Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Vyhledání dle hesel zpřístupňuje pod ikonkou lupy vstup do čtyřúrovňového hierarchického hesláře, ve kterém jsou hesla seřazena do kategorií a podkategorií. Na základní úrovni je hesel 61, na dalších podúrovních jsou hesla velmi podrobná a obsáhlá. Zde již existuje možnost přidat zároveň více hesel. Jednotlivá hesla je potom možné spojovat pomocí AND nebo OR. Hesly jsou však opatřeny jen ta rozhodnutí, která obsahují právní větu.

Další vyhledávací sekci je **Prejudikatura**. V tomto kontextu má výraz prejudikatura podobný význam jako precedent, tedy soudní rozhodnutí, které se stalo vzorem při řešení případů podobného typu. Vyhledávání v této sekci nám tedy po zadání identifikačních údajů určitého soudního rozhodnutí umožňuje zjistit, jaké dřívější rozhodnutí je jejím inspiračním zdrojem. Rozhodnutí je možné identifikovat pomocí čísla jednacího.

Na výběr je také identifikace prejudikatury z odborných sbírek soudních rozhodnutí – na výběr je celkem 13 titulů. Jedná se o sbírky rozhodnutí českých i evropských soudů.

Pole **Povaha prejudikatury** nám otevře výběr z polí procesní, závazná a inspirativní pro zvolení toho, jakým způsobem prejudikát vybranou judikaturu ovlivnil. Posledním polem je možnost zvolit z prejudikatury souladné a rozporné.

Celá sekce prejudikatura je zcela původní, v tomto rozsahu není možné vyhledávat zdroj inspirace k soudním rozhodnutím v žádném jiném systému. Po drobných rešeršních testech uživatel objeví, že těchto údajů není zatím příliš využíváno, ale do budoucna jím už rozhodnutí označovány budou. Za tuto snahu náleží Nejvyššímu správnímu soudu velká pochvala.

Další částí je **Kasační stížnost**. Kasační stížnost je napadení rozhodnutí nižší instance, v tomto případě tedy krajského soudu. Označujeme tedy původní rozhodnutí pomocí označení soudu a spisové značky. Dále je možné zvolit, zda byla kasační stížnost podána a zda bylo rozhodnutí krajského soudu zrušeno.

Samostatným vyhledávacím polem je možnost nastavit, zda byl právní názor napaden v rozšířeném senátu.

V sekci **Ústavní soud** je možné naopak vyhledat, jaká rozhodnutí Nejvyššího správního soudu byla dále napadena u Ústavního soudu. Zde je možné nastavit spisovou značku ústavní stížnosti a zda bylo či nebylo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu zrušeno.

Posledním polem je **Populární název**. Zde je možné vyhledat soudní rozhodnutí podle názvu, pod kterým vešlo v obecnou známost. Při zvážení mediální atraktivity většiny správních kauz je otázkou, kolik judikátů bude populárním názvem disponovat. Ani po opakovaných pokusech se mi nepodařilo najít jediný. Dokonce ani v návodu uvedený populární název Dělnická strana nebyl nalezen.

To je z vyhledávacích polí vše. Obstojná je také návod, který na samostatné pdf listině stručně vysvětluje každou kategorii vyhledávacích kritérií.

4.3.3 Záznam soudního rozhodnutí

Výsledky vyhledávání se zobrazují pod formulářem, což je vzhledem k jeho rozsahu přeci jen trochu nepohodlné. Uživatel musí dlouho listovat, než se ke svým výsledkům dostane.

Výsledky jsou potom seřazeny podle nastavitelných kritérií (spisová značka/ datum rozhodnutí/ zpřístupnění). U většiny rozhodnutí je potom formou pdf dokumentu zpřístupněna anonymizovaná verze, případně pouze právní věta rozhodnutí. Pdf záznam je zpřístupněn ve výborné kvalitě, a to včetně nejstarších rozhodnutí. Vizuálně pdf věrně kopíruje papírovou verzi judikátu, viz obrázek č. 10.

Aplikace však nabízí dvě další možnosti, které jsou podstatně zlepšují uživatelův komfort. **Export vybraných výsledků** umožňuje generovat pdf dokument, obsahující všechny označené rozhodnutí, a to s volitelnou možností zahrnout i samotný text rozhodnutí. Uživatel tak má všechny požadované judikáty v jednom dokumentu.

Odložit do rešeršního seznamu poskytuje možnost odkládat vybrané judikáty do zvláštního seznamu, kde jsou odložené výsledky uživateli dostupné po celou dobu užívání aplikace. Výhodou této funkce je možnost nepřerušit vyhledávání, aniž by uživatel přišel o nalezené výsledky.

4.3.4 Závěr

Z jednoduché aplikace, poskytující svým uživatelům jen několik základních vyhledávacích kritérií, se vyvinul systém, který díky míře komplexnosti a zakomponování několika originálních prvků zasluhuje téměř bezvýhradné uznání.

Mezi původní prvky, které nejsou obsaženy v žádném jiném systému, patří především možnost vyhledávat rozhodnutí podle měsíců a let. V mnoha případech může být podobné hledání pro uživatele snadnější než vyplňování komplikovaného rešeršního formuláře. I ten je však obohacen o některé originální funkce, jako např možnost vyhledávat prejudikaturu soudních rozhodnutí, kasační stížnost nebo následnou ústavní stížnost, týkající se rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Zcela jedinečná je také možnost generovat pdf dokument obsahující všechnu vybranou judikaturu.

I standardní prvky jsou vyvedeny velmi dobře. Aplikace je na pohled velmi příjemná a moderní, vyhledávací formulář je odpovídajícím způsobem rozdělen na základní a rozšířenou část. Také návod je snadno dostupný a stručně vysvětluje každou funkci vyhledávacího rozhraní. Formulář je také doplněn o informaci, jak vybrané rozhodnutí citovat.

Aplikace Nejvyššího správního soudu je vynikajícím nástrojem k nalézání správní judikatury soudů.

5. Komerční informační systémy zpřístupňující judikaturu

Právní informační systémy, v rámci kterých bývá judikatura zpřístupňována, zažívají v posledních letech dynamický nárůst. Většina advokátních kanceláří je vybavena některou z těchto databází, které se liší svojí cenou, vyhledávacím rozhraním i obsahem, který zpřístupňují.

Pro potřeby mé práce byly vybrány tři právní informační systémy, které patří k nejčastěji využívaným. Těmito systémy jsou Beck online, ASPI a CODEXIS.

U komerčních systémů zpřístupňujících judikaturu budeme zkoumat stejné aspekty jako u aplikací nekomerčních. Těmito kritérii budou:

- **Úvod**

Zde si stručně představíme producenta daného systému, cenové podmínky používání, formu zpřístupnění a instalace produktu, interval aktualizací a rozsah zpřístupňovaných judikátů.

- **Vyhledávací rozhraní**

Zde si zhodnotíme kvalitu vyhledávacího rozhraní daného systému. Zajímá nás budou především vyhledávací kategorie, intuitivnost ovládání, přehlednost rozhraní a kvalita nápovědy.

- **Záznam soudního rozhodnutí**

Zde zhodnotíme, jakým způsobem je upraven záznam vyhledaného soudního rozhodnutí, a jak je možné s tímto záznamem dále pracovat.

- **Závěr**

V poslední části celkově zhodnotíme, jak se daří aplikaci nalézat a zpřístupňovat judikaturu soudů.

5.1 Beck online

Producent databáze, vydavatelství C. H. Beck, je jedním z největších subjektů v oblasti právní literatury a právních informačních systémů. Působí mezinárodně. Právní informační systém C. H. vyvíjí již od roku 2002.

Beck online je nabízen ve čtyřech různých formách, které zpřístupňují jiné oblasti práva. Judikatura je obsažena v každé z těchto čtyř oblastí. Např. nejlevnější modul Basic začíná na 9990 Kč/ 12 měsíců. Testován byl nejdražší modul Premium, obsahující všechny právní odvětví.

Beck online je zpřístupněn online. Po vyplnění uživatelského jména a hesla je možné se k aplikaci přihlásit odkudkoliv. Není třeba nic instalovat na pevný disk počítače. Podle mého názoru se jedná o významnou přednost aplikace, protože velikost objemu dat jiných právních informačních systémů bývá značná. Systém je aktualizovaný denně.

Obsahově zpřístupňuje Beck online širokou škálu rozhodnutí českých, ale také mezinárodních soudů. Nabídku aplikace si můžeme prohlédnout na obrázku č. 11. Jádrem systému jsou judikáty vydávané tištěnými zdroji C. H. Beck, ale také všechny oficiální sbírky českých soudů.

Konkrétně tedy obsahuje Beck online Sbíрку rozhodnutí a stanovisek na základě doporučení českých soudců od roku 1961, Sbíрку rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Sbíрку nálezů a usnesení Ústavního soudu, Sbíрку soudních rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku a další tištěné materiály C. H. Beck, obsahující judikaturu. Určitou kuriozitou je zpřístupnění Vážného sbírky.⁹ Obsahově je tedy výběr judikatury více než uspokojující.

⁹ Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ve věcech občanských z let 1919-1948.

5.1.1 Vyhledávací rozhraní

Beck online zpřístupňuje značné množství různých druhů dokumentů, jako jsou plná znění zákonů, knihy, články nebo komentáře. Judikatura je jen jedním z těchto druhů. Tímto se Beck online výrazně odlišuje od zkoumaných systémů nekomerčních.

Judikaturu je možné vyhledat v rámci rozšířeného vyhledávání, kde je možné zadat cílový druh hledaného dokumentu. Každý typ dokumentu má rozdílná kritéria, podle kterého je možné jej vyhledat.

Vyhledávání cílené na soudní rozhodnutí obsahuje celkem osm kritérií, viz. obrázek č. 12. Dvě kritéria jsou taxativně určené, pět volných a kritérium datum rozhodnutí kombinované.

Kritérium **Soud** je překvapivě volně k vyplnění, bez žádné pomoci, předpřipravených možností nebo nápovědy. Jméno soudu, jehož rozhodnutí hledáme, musíme vpsat plným jménem, aplikace však reaguje stejně i na zkratky, např. ÚS místo Ústavní soud atd. Zajímavé bylo porovnat, k jakým výsledkům při omezení na určitý soud dojde Beck online v porovnání se systémem daného soudu při stejném zadání. Výsledky se výrazně lišily, Beck online při různých zadáních našel vždy podstatně méně výsledků než konkurenční nekomerční aplikace soudů. Je ale zapotřebí vzít v úvahu, že Beck online nezpřístupňuje judikaturu soudů v naprosté úplnosti a vyhledávací kritéria přeci jen fungují trochu jinak.

Pole **Druh** nabízí výběr z předem připravených možností. Specifikuje judikaturu na určitý typ soudního rozhodnutí, např. rozhodnutí, rozsudek, stanovisko atd.

Spisová značka je opět překvapivě zcela volné, bez jakékoliv nápovědy nebo možností. Toto řešení je o tom komplikovanější, že pole spisová značka tradičně patří k těm, které je obtížnější správně vyplnit. Kritérium potom funguje poměrně flexibilně. Pole vyhledává zadaný výraz v rámci spisových značek všech obsažených judikatur, takže např. dotaz 48/2006 zobrazí rozhodnutí č. 48 z roku 2006 různých

soudů. Stejně tak i pouhé zadání roku 2006 vyhledá soudní rozhodnutí učiněná v tomto roce. Pole je možné využít, pokud známe přesnou spisovou značku hledaného případu. V případě, že spisovou značku neznáme přesně, je použití komplikovanější.

Číslo funguje obdobně, jen místo spisové značky vyhledává v rámci jiných identifikačních čísel, která jsou dokumentům přiřazeny, např. číslo 50 v časopisu Výběr judikatur z roku 1993 atd.

Pramen je opět předpřipravené pole, umožňující označit, v rámci jakých souborů se bude judikatura hledat. Na výběr jsou časopisy, které judikaturu publikují, Sbírky rozhodnutí jednotlivých soudů, ale také např. Stanoviska a rozhodnutí Komise pro cenné papíry.

Vztah k předpisu je volné pole a umožňuje označit předpis, který má vazbu na dané soudní rozhodnutí, je tedy v daném případě aplikován nebo je jím argumentování, nebo je naopak zkoumán či zrušen. Pole reaguje na označení 40/1961, ale také 40/1961 Sb. Pole by bylo lépe použitelné, kdyby bylo rozděleno na dvě části, číslo předpisu a rok, jak to mají ošetřené jiné aplikace. Toto řešení je pro uživatele pohodlné o něco méně.

Datum rozhodnutí klasicky označuje čas učinění rozhodnutí soudem od určitého data do data jiného. Datum můžeme zadat manuálně ve formě DD. MM. RRRR nebo využít pomocného kalendáře. Ten funguje o něco pomaleji než u předchozích aplikací, protože je potřeba datum označit a potom kliknout na příkaz použít, na rozdíl od např. Nalusu, kde je datum použito automaticky po označení.

Posledním kritériem je **V textu**. Jedná se standardní fulltextové vyhledávání zadaného výrazu v textech soudních rozhodnutí. Booleovské operátory jsou zahrnuty a fungují.

Vyhledávací panel dále obsahuje příkazy **Vyčistit** a **Hledej**.

Nápověda je umístěna v pravém panelu a rozčleněna na jednotlivá hesla. Zde nalezneme např. seznam zkratk, které můžeme při vyhledávání používat. Význam jednotlivých polí zde však nenalezneme, což je překvapující.

Aplikace nalezené a otevřené dokumenty uchovává ve složce **Historie**. Toto řešení usnadní návrat k relevantním soudním rozhodnutím při opakovaném použití Beck online.

5.1.2 Záznam soudního rozhodnutí

Zobrazení jednotlivých dokumentů je vybaveno menu, které umožňuje listovat v rámci ostatních nalezených výsledků, uložit, vytisknout nebo zaslat odkaz na dokument. Judikát je označen soudem, který jej vydal a spisovým číslem, případně jiným identifikačním vzorcem, který byl dokumentu přidělen.

Následuje celý text rozhodnutí, viz obrázek č. 13. Text je prolinkován odkazy na jednotlivé předpisy, ale také např. definice používaných výrazů. To je pro uživatele velmi komfortní, protože nemusí neznámé výrazy ani zákony hledat zvlášť.

V pravém sloupci se zobrazuje **Přehled souvislostí**. Zde jsou shrnuty základní údaje judikátu jako jsou spisová značka nebo typ rozhodnutí. Dále se zobrazují související předpisy a další soudní rozhodnutí, ve kterých je na právě prohlížený judikát odkazováno. Tento panel je velmi praktický.

5.1.3 Závěr

Než začneme finální zhodnocení vyhledávání judikatur v systému Beck online, musím znovu zdůraznit, že na rozdíl od aplikací předchozích nejsou soudní rozhodnutí výhradním obsahem databáze, i když jsou obsahem velmi důležitým. Aplikace proto není výhradně přizpůsobena vyhledávání judikatur, jsou pouze jedním z typů dokumentů, které systém zprostředkovává.

Velkou výhodou aplikace je absence instalace na pevný disk počítače. Uživatel tím ušetří mnoho GB volného prostoru pevné paměti. Systém je také po zadání přihlašovacích údajů přístupný z jakéhokoliv počítače. Relativní nevýhodou může

být závislost na internetovém připojení.

Beck online si vede obstojně, co se týče komfortu pro své uživatele. Vyhledané výsledky jsou uchovávány v historii, dokumenty jsou navzájem velmi precizně prolinkované a jednotlivé soudní rozhodnutí odkazují na další rozhodnutí související. Náповěda je na komplexní systém typu Beck online nedostatečná, poskytuje jen stručné informace a některé důležité kategorie jako jsou vyhledávací kritéria a jejich význam vynechává úplně. Je to překvapivé a je to jedna z výrazných nevýhod systému.

Nepříliš vyhovující jsou také vyhledávací kritéria. Ty předpokládají erudovanější uživatele než systémy nekomerční, ale přeci jen by mohly poskytovat uživateli větší pohodlí. V tomto bodě pokulhává Beck online oproti soudním aplikacím asi nejvíce.

I nejkomplicovanější vyhledávací kritéria jsou k zadání zcela volně, pole není ani rozděleno na jednotlivé části pro vyplnění údajů spisové značky. Některá kritéria se naopak téměř překrývají nebo není na první pohled jasný jejich účel, např. Číslo. Vyhledávací rozhraní bych pro účely vyhledávání soudních rozhodnutí celkově neoznačil za kvalitní.

Rozsah soudů, jejichž rozhodnutí Beck online zpřístupňuje, je značné, i když ne v naprosté úplnosti. Rozsahem tedy nekomerční aplikace převyšuje. Kvalitou vyhledávacího rozhraní však jednoznačně ne.

5.2 Codexis academia

Codexis academia je jeden ze tří právních informačních systémů vyvíjených společností Atlas consulting. Standardním modulem je Codexis, určený nejširšímu spektru zájemců. Tato varianta je identická s Codexis academia, ale není zacílená na studenty právnických fakult. Dalším vyvíjeným systémem je Codexis advokacie, který je rozšířenou verzí určenou pro advokátní kanceláře, obohacenou o modul Advokátní předpisy, obsahující české i evropské normy upravující výkon advokátní profese. Codexis academia modul Advokátní předpisy neobsahuje.

Codexis academia je určený pro studenty českých právnických fakult a jako takovému mi byla poskytnuta zdarma na dobu jednoho školního roku.

Aplikace Codexis není zpřístupněn online, je zapotřebí ji nainstalovat na pevný disk počítače. Při velikosti 6,5 GB a délce instalace přesahující jednu hodinu se jedná o jednoznačnou nevýhodu systému. Domnívám se, že tento typ zpřístupnění není v současné době příliš vyhovující. Nepříliš přátelské prostředí dotváří také nezvykle komplikovaná registrace. Než se uživateli podaří aplikaci nainstalovat, registrovat a spustit, uplyne mnoho hodin. Samotný registrační proces svojí komplikovaností překonává všechny moje dosavadní zkušenosti s podobným typem aplikací.

Na druhé straně tento handicap Codexis academia částečně vyvažuje svým rozsahem, který je zcela mimořádný. Aplikace je rozdělena na pět samostatných částí, které si můžete prohlédnout na obr. č. 14. Tyto části jsou však navzájem prostupné, judikát odkazující na konkrétní právní předpis umožňuje tento předpis otevřít v jiném okně a s ním také modul české legislativy atd.

Mezi pět součástí aplikace patří **Legislativa České republiky**, poskytující především platné právní předpisy v autentickém znění. Obsahuje všechny zákony, které nabyly účinnosti od roku 1993, tedy od existence samostatné České republiky. V některých klíčových oborech však obsahuje také historický průřez novelizacemi a některé právní dokumenty se spíše historickou hodnotou. Je tak např. možné najít zákon 37/1938 Sb., tedy prozatímní Ústavu z období první republiky. Modul obsahuje také

některé důležité podzákoné normy. Změny v zákonech jsou barevně zvýrazněné.

Další částí je **Legislativa Evropské unie**, obsahující primární i sekundární zdroje Evropského práva, které jsou přímo nebo nepřímo závazné pro právní řád v České republice.

Část **Judikatura České republiky** budeme zkoumat podrobněji.

Judikatura ESD a ESLP umožňuje vyhledávání novodobých rozhodnutí Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva. Dále také vybranou historickou judikaturu zmíněných soudů.

Posledním modulem je **Literatura**. Zde jsou zpřístupněny vybrané články nebo jejich bibliografické záznamy z odborných právních časopisů, knih nebo komentářů. I když je výběr modulu zobrazen bezprostředně po spuštění aplikace, výběr modulů se zobrazuje po celou dobu používání v menu v levé části obrazovky. Přeskočit na jiný modul je tedy snadné. Vyhledávací kritéria jednotlivých modulů jsou téměř totožná.

5.2.1 Vyhledávací rozhraní

Po spuštění judikurního modulu je zobrazen rozcestník, zpřístupňující osm základních funkcí. Tyto funkce jsou zčásti vyhledávací, zčásti pomáhají organizovat výsledky, vytvářet v nich záložky a zobrazit jejich historii. Rozcestník si můžete prohlédnout na obr. č. 15. Určitým ulehčením orientace uživatele je drobná vysvětlovací funkce, které při přidržení ukazatele myši zobrazí text, vysvětlující, k čemu daná funkce slouží.

Základní funkcí je **Fulltext**. Ten umožňuje vyhledávání zadaného výrazu v rámci textů obsažených judikatur. Vyhledávání probíhá výhradně v textech judikatur, názvy ani spisové značky nejsou prohledávány. Fulltextové vyhledávání je možné v jednoduchém a rozšířeném zadání. Jednoduchý režim nabízí jediné pole k zadání výrazu, pokročilý režim potom poskytuje pole tři. Jedno pro výraz, který bude vyhledán celý v nezměněné podobě, jeden pro výraz, ze kterého budou vyhledány

výsledky obsahující alespoň některou z jeho částí a třetí pole pro výraz, který nalezené dokumenty obsahovat nesmí.

Celé vyhledávání je nastaveno na používání speciálních operátorů. Pokud je výraz zadán bez použití operátoru, je lematizován¹⁰. Operátory jsou +, *, (), - a NEBO.

Operátor + umístěný bezprostředně za výraz vyhledává v přesném znění, tedy bez lematizace. Operátor * umístěný bezprostředně za kořen slova vyhledá dokumenty obsahující výraz tímto kořenem uvozený. Použití závorek umožňuje strukturovat dotaz za použití více operátorů zároveň. Operátor – umístěný před slovem z výsledků vyřadí dokumenty tento výraz obsahující. Operátor NEBO psaný mezi výrazy nalezne dokumenty, obsahující některé z výrazu. Bez použití operátoru NEBO je při více výrazech vyhledán pouze dokument obsahující všechny výrazy.

V záložce **Výsledek** jsou potom seřazeny dokumenty obsahující zadaný výraz podle počtu výskytů. Možné jsou i další způsoby řazení, jako např. podle data rozhodnutí nebo názvu.

Druhou vyhledávací funkcí je **Oblasti, ročníky**. Jedná se o poměrně originální způsob organizace judikatur. Pokud uživatel zná rok rozhodnutí a soud, který jej judikoval, je možné poměrně rychle požadovaný dokument.

Systém je jednoduchý. Judikatura je seřazena podle jednotlivých let¹¹, kdy byla vydána, v rámci jednotlivých roků potom podle judikujících soudů. Po rozkliknutí soudu se zobrazí všechna rozhodnutí daného soudu v daný rok. Přehlednost a rychlost nalezení cílových dokumentů je relativní, některé soudy vyprodukují za rok i několik tisíc rozhodnutí¹². V tomto smyslu uživateli pomáhá možnost hledat zadaný výraz v textech rozbalených skupinách rozhodnutí.

I když se tato funkce pro svoji specifičnost hodí jen pro omezené použití v rámci

¹⁰ výraz je vyhledáván v různých tvarech. Např. při zadání výrazu “majetek“ je vyhledáván také tvar majetku, majetkem, atd.

¹¹ pro zajímavost- nejstarší soudní rozhodnutí je z roku 1929.

¹² Např. Nejvyšší soud, rok 2007: 2041 rozhodnutí.

vyhledávání, je pro svoji originalitu velmi dobrým doplňkem klasických rešeršních funkcí.

Nejkomplexnější a nejobsáhlejší vyhledávací funkcí je **Filtrace dokumentů podle vlastností**. Tento vyhledávací režim obsahuje 12 polí, z toho 4 volné. Obsažená kritéria jsou sídla judikujícího soudu, typ rozhodnutí, judikující soud, zdroj (k dispozici je výběr z několika odborných časopisů), den rozhodnutí doba vydání OD-DO (s pomocným kalendářem), spisová značka rozhodnutí, sbírkové číslo, související právní normy s možností zadat konkrétní paragraf nebo článek normy, oblast, do které je rozhodnutí zařazeno¹³ a ročník. Vyhledávací kritéria jsou jasná a dostatečně obsáhlá.

Jistou zvláštností je absence příkazu najít. Výsledky se generují okamžitě po zadání jakýchkoliv zpřesňujících kritérií a po zadání dalších se filtrují. Toto řešení se ukázalo jako praktické.

Poslední vyhledávací funkcí je **Najít dokument podle čísla/názvu**. Funkce automaticky prohledává všechny moduly obsažené v aplikaci, nejen judikaturu. Funkce je velmi jednoduchá, jediné volné pole slouží k zadání čísla nebo názvu dokumentu. K vyhledání je možné použít spisovou značku nebo název, kterým je rozhodnutí nadepsané.

Dalšími funkcemi jsou funkce organizační, které sami o sobě neumožňují hledat dokumenty, ale pomáhají uživateli pracovat s historií a dokumenty již nalezenými. Tyto funkce podstatně zvyšují komfort uživatele.

Poznámky v dokumentech zobrazí všechny poznámky, které si uživatel vypsál v jednotlivých dokumentech.

Uživatelská témata umožňuje komplexní práci s uživatelskými výstupy. Kromě prohlížení a organizaci poznámek umožňuje také ukládat jednotlivé různě nastavené plochy nebo záložky.

¹³ např. exekuční právo, pracovní právo nebo finanční právo.

Historie otevřených dokumentů je chronologicky seřazený seznam všech dokumentů, otevřených v aplikaci. Hodí se pro nalezení dříve otevřeného rozhodnutí. **Záložky v dokumentech** potom umožňují vrátit se k prohlížení dokumentů, které byly dříve založeny.

5.2.2 Záznam soudního rozhodnutí

Forma zpřístupnění soudního rozhodnutí, viz obrázek č. 16, svoji přehledností a uživatelským komfortem převyšuje dříve zkoumaná řešení.

Kromě samotného textu je zobrazen také pomocný sloupek, obsahující tři funkce. **Obsah**, který strukturuje text rozhodnutí na nejdůležitější části, **Info**, poskytující základní informace o dokumentu (jako např. spisovou značku nebo datum rozhodnutí) a **Dotčené**, zobrazující všechny dotčené či zmíněné právní předpisy. Předpisy jsou prolinkované a je možné se tak snadno dostat k jejich plnému znění.

V samotném textu rozhodnutí je potom případně zvýrazněno použití hledaných výrazů, které vedly k nalezení dokumentu. Každý odstavec obsahující daný výraz je zobrazen ve zvýrazňující barvě. Také v textu jsou všechny zmíněné právní předpisy prolinkované.

5.2.3 Závěr

Codexis academia představuje svým technickým i obsahovým řešením protipól Beck online. Kde Beck nabízí flexibilitu, rychlost a intuitivnost vyhledávání, tam Codexis konkuruje komplexností, propojením jednotlivých částí a suverénním rozsahem.

Obsahově je Codexis academia masivní. Kromě standardní české legislativy a judikatury obsahuje také méně standardní právní normy Evropského práva a judikaturu hlavních evropských soud. Česká judikatura, která je v rámci mé práce zkoumána, tvoří jen malou část celé aplikace.

Daní za obsahovou rozměrnost jsou podobně suverénní nároky na uživatelův čas a jeho počítač. O hodinové instalaci a velmi nepříjemné a neobyčejně komplikované registraci produktu jsem již psal v úvodu. Podobné problémy považují za vcelku zbytečné.

Fixace aplikace na pevný disk počítače má kromě značných nároků na paměť pevného disku také další nepříjemný následek pro uživatele, a to nemožnost spustit aplikaci na jiném počítači. Řešení Beck online je v tomto směru elegantnější. Pouhé přeinstalování produktu je díky komplikované registraci téměř nadlidský úkon.

Co se týče hodnocení vyhledávacího rozhraní, aplikace trochu trpí faktem, že jsou pro jednotlivé moduly používané stejné vyhledávací funkce. Některé se pro judikaturu hodí více, některé méně. Celkově by se vyplatilo zkonstruovat pro judikaturu oddělené a o jednodušší rozhraní, aby uživatel nemusel kvůli vyhledávání otevírat čtyři oddělené funkce.

Naopak značnou předností Codexis je výborný komfort, který poskytuje uživateli. Snadné vytváření poznámek a záložek k dokumentům, možnost ukládat celé otevřené plochy pro jejich opětovné použití, to vše je neobvyklé a pokročilému uživateli to značně zjednoduší práci.

Jednoznačnou pochvalu zaslouží také výsledné zobrazení dokumentu, které je

nejlepší, se kterým jsem se dosud setkal. Přehledně strukturovaný text, prolinkovaná legislativa a zvýraznění klíčových výrazů zjednodušuje a zpřjemňuje práci s nalezeným judikátem.

Codexis academia je celkově až na problematické technické řešení vynikajícím nástrojem pro hledání a nacházení judikatur.

5.3 ASPI

Producentem právního informačního systému ASPI je Wolters Kluwer. Tato původem nizozemská společnost se zabývá vydáváním publikací a produkováním informačních systémů pro široké spektrum oborů, např. pro obory lékařské, farmaceutické, ekonomické a finanční. Právo je jedním z těchto odvětví, kterému se společnost věnuje jak vydáváním odborných publikací, tak produkcí informačních systémů.

Pro obor právo je v obou těchto směrech Wolters Kluwer aktivní také v České republice. V sektoru odborných publikací stojí především za vydáváním šedých komentářů ke klíčovým oblastem, jako jsou např. trestní nebo občanské právo. Tyto komentáře jsou autorským týmem personálně propojené s akademiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

Informační systém ASPI je v České republice široce populární, a to jak pro studenty právnických fakult, tak pro advokátní kanceláře a příslušníky nejrůznějších právnických profesí. Popularitu systému dokládá fakt, že se pojem ASPI stal do jisté míry synonymem pro právní systém vůbec. Do budoucna by se však dalo předpokládat, že konkurenčních informačních systémů bude přibývat. Zajímavou alternativou je např. popisovaný systém Beck online.

Systém ASPI je opět zapotřebí nainstalovat na pevný disk počítače. Cena systému se pohybuje od základní ceny 20 960 Kč výše v závislosti na intervalu aktualizací. Wolters Kluwer nabízí ASPI ve variantách určených přímo pro advokátní kanceláře, firmy, daňové poradce, případně města či obce.

Při spuštění nám systém nabídne tři vstupní moduly, a to **Předpisy** pro vyhledávání právních norem, **Judikatura** pro vyhledávání soudních rozhodnutí a **Literatura**, obsahující vybrané články z odborných časopisů nebo jiných publikací. Každý ze tří modulů má vlastní samostatné vyhledávací rozhraní.

5.3.1 Vyhledávací rozhraní

Vyhledávací rozhraní pro judikaturu se skládá z deseti příkazu a z osmnácti polí, z toho 11 volných. Prohlédnout si jej můžete na obrázku č. 17.

Skvěle vyřešen je systém nápovědy. Ta existuje jak ve formě rozkliknutelné integrované nápovědy u každého pole, tak možností vyvolat komplexní nápovědu stisknutím klávesy F1 pro pole, ve kterém se uživatel nachází. Nápověda je zpracována na vysoké úrovni.

Prvním z deseti příkazů je **Hledat**. Ten klasicky spustí prohledávání databáze podle zadaných kritérií. Jen jeho umístění vpravo nahoře je poměrně nezvyklé.

Dalším příkazem je **Oblast úpravy**. Tento příkaz umožňuje vybrat z oblastí práva, které jsou pro účely vyhledávání zastoupeny číselným kódem.¹⁴ Vybraný číselný kód je aplikovaný do pole Oblast úpravy. Oblastí je možné vybírat více. Pole operuje s symboly * zastupující příkaz AND a symbolem + zastupujícím OR. Je škoda, že výběr oblasti není integrovaný přímo do pole, takto je toto vyhledávací kritérium roztrženo na více místech.

Podobně je řešen také příkaz **Rejstřík**. Ten umožňuje výběr z abecedně seřazených hesel. U každého hesla je uvedeno, kolikrát je v databázi použito pro popis dokumentů, a tak se např. dozvíme, že heslo chovatelství je v obsahu báze zahrnuto čtrnáctkrát. Aplikace hesel probíhá stejně jako u oblastí.

Příkaz **Nastavení** otevře tabulku s možností nastavit rozlišování záporů a počet slov, který může nejvíce dělit zadané výrazy ve výsledcích vyhledávání.

Výmaz formuláře smaže všechny zadané parametry.

Příkazy **Starší** a **Novější zadání** umožňují listovat v historii zadaných dotazů a najít tak předchozí výsledky. Zadaný dotaz je také možné **Uložit** a **Načíst**. Uložený

¹⁴ např. rodinné právo 47, správní právo 17.

soubor s dotazem má tvar *.dju.

Poslední příkaz přepíná ve dvou modech vyhledávání. **Zpracovaná/Všechna rozhodnutí** přepíná mezi vyhledáváním zpracovaných soudních rozhodnutí, u kterého jsou zpracované věcná kritéria typu **Oblast úpravy** a **Rejstřík**, a vyhledáváním v bázi všech rozhodnutí, při kterém jsou věcné pole neaktivní.

Prvním vyhledávacím polem je **ASPI ID**. Jedná se o unikátní číslo dokumentu vytvořené speciálně pro databázi ASPI. Toto číslo je jedinečné pro každý dokument obsažený v bázi. Příkladem tohoto čísla je např. JUD28936CZ. Sebevědomé nasazení tohoto pole jako prvního může být přeci jen trochu matoucí, protože si dovoluji odhadnout, že tento systém identifikování judikatur u nás přeci jen není tolik rozšířený a vyhledávání pomocí tohoto kritéria tedy nebude tolik žádané.

Pod přednastaveným polem **Druh** se ukrývá označení typu soudního rozhodnutí. Na výběr je z možností **Nález**, **Rozhodnutí**, **Rozsudek**, **Stanovisko** a **Usnesení**.

Autorem je myšlen judikující soud. Pole je také přednastavené, na výběr máme jak ze soudů jedinečných, jako je např. Ústavní soud, tak i z obecného označení typu soudu, např. obecní soud, krajský soud. V případě označení tohoto typu slouží k upřesnění pole **Upřesnit**, umožňující stanovit konkrétní soud, např. Krajský soud Cheb.

Pole **Ze dne OD – DO** je klasickým označením doby, v rozmezí kterého budou rozhodnutí zobrazeny. ASPI je první aplikací, které k tomuto poli neposkytuje pomocný kalendář, data jsou tedy zapotřebí zadávat manuálně ve formátu DD.MM.RRRR.

Spisová značka/číslo jednací nalezne rozhodnutí s daným typem označení spisové značky nebo čísla jednacího.

Soudní rejstřík umožňuje omezit vyhledávání jen na určitý typ soudních aktů. Těmito akty jsou např. civilní dovolání, kasační stížnost atd. Toto vyhledávací

kritérium zaslouží pochvalu, protože nebylo v žádné dříve zkoumané aplikaci uvedeno.

Následuje pět polí týkajících se publikace, ve kterých bylo rozhodnutí otisknuto.

Pramen označuje název časopisu. Mezi tyto časopisy jsou zařazeny všechny významné časopisy komentující českou i zahraniční judikaturu, především Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Sbírka Nejvyššího správního soudu atd.

Pořadové číslo je v určitých publikacích, především ve sbírkách soudních rozhodnutí, číslem přiděleným každému otištěnému rozhodnutí. Rok potom označuje rok, kdy bylo rozhodnutí v časopisu otištěno.

Číslo vydání/strana umožňuje omezit vyhledávání jen na rozhodnutí otištěné v určitých číslech nebo na určité straně.

Následuje sekce vyhledávání pomocí věcných kategorií.

Pole **Název** vyhledá zadaný výraz v názvech soudních rozhodnutí. Názvem je myšlen název, který dává rozhodnutí sám soud, vyjadřující věcnou příslušnost rozhodnutí, jako je např. K přechodu majetku státu na obce. Populární názvy není možné v tomto poli vyhledávat.

Pole **Oblast úpravy** a **Rejstřík** jsou obsluhovány pomocí příkazů.

Pole **Vztah k** umožňuje zadat právní předpis nebo jiné soudní rozhodnutí, které má nějakou souvislost s hledaným dokumentem. Toto pole tedy poskytuje možnost zadat konkrétní paragrafy,¹⁵ které byly na daný případ aplikovány, nebo soudní rozhodnutí, na které se v judikátu odkazuje.

Poslední sekci je vyhledávání fulltextové. Toto pole vyhledává výraz přímo v textech

¹⁵ např. 40/1964 Sb., §100 pro judikaturu týkající se promlčení, upraveném v občanském zákoníku.

soudních rozhodnutí. K dispozici jsou opět symboly * a + pro AND a OR. Další možností je umístit symbol = bezprostředně ke kořenu slova. Jsou potom vyhledávány výrazy, které zadaný kořen obsahují.

Možnost **Použít/nepoužít lingvistiku** zapíná či vypíná lemmatizátor. Tato možnost slouží k vyhledávání slov v různých pádech a tvarech.

Poslední volbou spadající pod sekci fulltextového vyhledávání je možnost hledat zadaný výraz pouze v sekci právních vět, tedy v oblasti, které stručně shrnuje dané soudní rozhodnutí.

5.3.2 Záznam soudního rozhodnutí

V záznamu soudního rozhodnutí se střídají různé velikosti písma pro různé části rozhodnutí, což může působit o něco méně přehledně. V úvodu bývá většinou označen soud a jeho senát, který rozhodnutí judikoval. Dále se rozhodnutí člení na klasické části, jako jsou odůvodnění, poučení atd. Záznam si můžete prohlédnout na obrázku č. 18.

Všechny odkazy na právní předpisy a jiné judikáty jsou prolinkované, a je tedy možné je kliknutím otevřít.

5.3.3 Závěr

Systém ASPI představuje uživatelsky přátelštější a přístupnější rozhraní než předchozí komerční právní systémy. Vyhledávacích polí je o něco méně, a jsou definována vcelku jasně. Pro uživatele je velmi příjemným rysem aplikace také výborně zvládnutá vícestupňová nápověda, která je ze všech zkoumaných aplikací na nejlepší úrovni, a to jak z hlediska práce s ní, tak z hlediska jejího obsahu.

Rovněž zvolená vyhledávací kritéria je možné pochválit. Jsou účelná a jejich množství je odpovídající. Určitou chybou z hlediska pohodlí uživatele je absence pomocného kalendáře u časově definovaných polí OD-DO a dvě funkce zbytečně roztržité mezi příkazy a vyhledávací pole.

Naopak perfektní je výběr judikujícího soudu, který je podle mého názoru ze zkoumaných aplikací vyřešen nejlépe a umožňuje velmi rychle vybrat jeden konkrétní soud, jehož judikaturu chceme zobrazit.

Používané operátory jsou zvoleny netradičně¹⁶ ale je možné si na jejich užití zvyknout rychle.

Aplikace sice není graficky příliš atraktivní, ale je přehledná a umožňuje vcelku snadno a rychle dostat se k relevantním výsledkům.

Celkově bych ASPI označil jako kvalitní, i když svým provedením poměrně konzervativní aplikaci. Ve srovnání s asi nejvážnějším konkurentem, Beck online, poněkud ztrácí na flexibilitě používání, protože je opět fixovaná na pevný disk počítače. Tato varianta zase umožňuje fungování aplikace i v režimu offline a také mírně zrychluje její fungování. Budoucnost podobných informačních systémů bych však viděl spíše ve světě internetu.

¹⁶ nezvyklé je především použití operátorů *, +, =.

6. Závěr

Po prozkoumání elektronických zdrojů poskytujících přístup k české judikatuře je možné konstatovat, že případný zájemce o soudní rozhodnutí má k dispozici poměrně bohatý výběr zdrojů. Výběr je značný jak ve zdrojích veřejně přístupných, tak i komerčních.

Soudní soustava v České republice je komplikovaná. Soudy okresní, krajské, vrchní a Nejvyšší soud tvoří čtyřstupňovou soustavu, kde jednotlivé případy podle svého zařazení začínají v první instanci u soudů okresních nebo krajských tvoří těžkopádnou soustavu, která by potřebovala několik systémových změn. Velmi často diskutovanou změnou je zrušení vrchních soudů a přechodu na třístupňovou soustavu [Navara, 2010]. Tato změna by mohla přinést určité pozitivní změny a zrychlení práce soudců, stejně tak i zjednodušení procesních mechanismů. Změna je plánována současnou vládou, doufejme, že se její realizace podaří.

Komplikovaná organizace není jediným problémem současného soudnictví. Soudci svým trvalým odporem k byt' jen symbolickému snížení svých platů s odkazem na údajnou protiústavnost podobných změn [Ihned, 2009] vyvolávají pochybnosti a nesympatie. Ostrou kritiku jim uštědřil mimo jiné prezident Klaus [BRANDEJSKÁ, 2009].

Z výše uvedeného by se dalo dedukovat, že české soudnictví svoji optimalizovanou podobu teprve hledá. Doufejme, že plány vlády premiéra Nečase tomuto hledání pomohou.

6.1 Veřejně přístupné elektronické zdroje zpřístupňující judikaturu

Při celkovém zhodnocení nekomerčních systémů zpřístupňujících soudní rozhodnutí musíme zmínit, v čem je hlavní potíží jejich používání. Ten spočívá v tom, že každý systém poskytuje rozhodnutí pouze určitého soudu. Přibližně 80% vyhledávacích kritérií je přitom společných všem třem systémům. Aplikace Nejvyššího soudu do budoucna počítá s rozšířením a na další soudy obecné soudní soustavy, ale tato snaha zatím není uspokojivě funkční. V současné době existují další pokusy, jak postupně centralizovat soudní rozhodnutí, a to především v rámci projektu ejustice, kde je v sekci Judikatura zpřístupněna část rozhodnutí krajských a vrchních soudů. eJustice je však prozatím ve zkušebním provozu a zatím nic zajímavého nenabízí. Doufejme, že se možnosti tohoto systému časem rozšíří.

Objevují se i další náznaky sjednocování informování o práci soudů, viz. např. infoSoud ¹⁷, informující o soudních řízeních na okresních, krajských, vrchních soudech a Nejvyšším soudu. Podobně fungující aplikace sjednocující poskytování samotných judikátů by justici velmi prospěla.

Nekomerční systémy však demonstrují pozoruhodnou dynamiku vývoje – za rok, po který sleduji jejich fungování, dva ze tří pozorovaných výrazně proměnily svůj obsah. Nutno dodat, že směrem k podstatnému zlepšení komfortu uživatele a kvalitě aplikace. Za rok pozorování neprošla podobně rozsáhlou proměnou žádná z aplikací komerčních.

Všechny tři zkoumané zdroje poskytují své služby přes internet. Toto řešení je podle mého názoru vhodné, umožňuje totiž neomezený přístup k soudním rozhodnutím prakticky odkudkoliv, kde je k dispozici internetové připojení. Komfort uživatele je tím však omezen, není možné ukládat formulované dotazy výsledky vyhledávání. I v tomto bodě vyniká aplikace Nalus, který jde v poskytovaném komfortu nejdál a mezi jeho možnosti tak např. patří ukládání naposledy zadaných dotazů nebo

¹⁷ <http://infosoud.justice.cz/>

odkládání výsledků.

Další výhodou zkoumaných aplikací je jejich konfigurace na vyhledávání přímo soudních rozhodnutí – komerční aplikace často sdílí stejné vyhledávací pole i pro vyhledávání zákonů nebo literatury. Díky této přesnější konfiguraci mají volně přístupné aplikace nesrovnatelně přesnější vyhledávací kritéria, nastavené na míru judikatuře. Tento jev je možné ilustrovat na aplikaci Nalus Ústavního soudu, který má své kritéria užity na míru ústavního soudnictví.¹⁸

Aplikace je možné rozlišit také pomocí množství vyhledávacích polí – Nalus používá 17, Nejvyšší soud 12 a Nejvyšší správní soud 23 kritérií. Na kvalitu vyhledávání má rozsah kritérií velký vliv, a tak např. vyhledávací systém Nalusu umožňuje přeci jen komfortnější a podrobnější vyhledávání.

Některá kritéria jsou všem aplikacím společná. Kromě Nalusu je v obou zbývajících rozhraních jako první uvedeno kritérium Spisová značka. V Nalusu je toto pole pojato šířeji a uvedeno na místě druhém. Spisová značka je obecně jedinečným identifikačním znakem každého soudního rozhodnutí, jeho vyhledávací relevance je tedy velká.

Dalším společným kritériem je časové ohraničení soudního rozhodnutí, se kterým každá aplikace pracuje odlišným způsobem. Nejpodrobněji upraveným časovým ohraničením disponuje Nalus, který umožňuje zadat ohraničení OD-DO u data vyhlášení, rozhodnutí a podání. Odlišný způsob práce s časovým ohraničením představuje Nejvyšší správní soud, který po zvolení roku a měsíce umožňuje výběr ze všech soudních rozhodnutí daného období. Toto řešení je pro uživatele přeci jen o něco jednodušší.

Každý ze zkoumaných systémů obsahuje vlastní seznam věcných hesel, pomocí kterých je možné vyhledávat. Nejpodrobnější a nejkvalitnější organizací hesel disponuje Nalus, který má hesla poměrně podrobná a hierarchicky seřazená do různých skupin a podskupin. Hesla Nejvyššího soudu jsou také obsáhlá,

¹⁸ Např. kritéria **Dotčený orgán** nebo **Napadený akt**.

ale hierarchické seřazení jim chybí. Heslář Nejvyššího správního soudu je poměrně rozsáhlý a čtyřstupňový, problémy může činit jen jeho duplicita na dvou různých místech vyhledávacího rozhraní.

V případě, že by v budoucnu existoval centrální přístup k rozhodnutím českých soudů, problém s různě kvalitními hesláři by odpadl, protože by byl koncipován jeden společný.

Při vyhledávání dokumentů tak složitých a různorodých jako soudní rozhodnutí bezesporu jsou je proto volba vyhledávacího rozhraní a jejich kritérií zcela zásadní. Troufám si tvrdit, že ani jedno ze zkoumaných řešení není zcela dokonalé. Nejvíce se dokonalému rozhraní blíží Nejvyšší správní soud, který umožňuje zjednodušený a rozšířený vyhledávací model a zároveň poskytuje uživatelům obsáhlou, i když neintegrovanou nápovědu.

Vyhledávací rozhraní Nalusu je komplexní a detailní, ale přeci jen příliš obsáhlé a bez možnosti zjednodušené formy hledání, která zde citelně chybí. Také estetické pojetí působí ze tří zkoumaných aplikací u Nalusu nejzastaraleji. Inspirativní model ve vztahu ke komfortu uživatelů zvolil Nalus a Nejvyšší správní soud, možnost odkládat relevantní výsledky a v případě Nalusu také ukládání posledních pěti rešeršních dotazů činí používání aplikace o mnoho pohodlnějším.

Celkově je možné pomocí všech systémů dospět v relativně krátkém čase k nalezení požadovaných výsledků. Doufejme, že v budoucnu některý ze systémů zahrne rozhodnutí ostatních soudů a nebude tak zapotřebí navštěvovat při hledání českých judikátů aplikace různých soudů.

Pokud by byl jediným úkolem právních informačních systémů zpřístupňování judikatury, odvažuji se tvrdit, že by komerční systémy nemohly aplikacím jednotlivých soudů konkurovat. Ale protože je judikatura vedle zákonů, odborné literatury a především komentářů jen jedním z prvků, které uživatele zajímají, budou u uživatelů vítězit systémy komerční, protože nabízí nejen všechny informace v jednom, ale často i jejich vzájemnou integraci. Tyto služby zatím žádný ze soudních systémů nabídnout nemůže.

6. 2 Komerční elektronické zdroje zpřístupňující judikaturu

Český trh není z hlediska právních informačních systémů příliš obsáhlý. Kromě tří zkoumaných aplikací jich o mnoho více není. Za zmínku stojí snad jen LexGalaxy¹⁹, práva se dotýká také ekonomicko-právní informační systém EPIS.²⁰ Oba tyto systémy však nejsou příliš rozšířené a myslím, že volba tří zkoumaných aplikací byla adekvátní.

Všechny tři zkoumané systémy nabízí své služby za poměrně vysokou cenu v řádech desítek tisíc Kč. Nejdražším je potom systém ASPI, který začíná na přibližně 20.000,- Kč.

Problémem komerčních zdrojů z hlediska vyhledávání soudních rozhodnutí je ten, že judikatura tvoří v jejich rámci jen část obsahu. Vyhledávací rozhraní tak často nebývá přizpůsobeno pouze hledání judikatur, ale je společné pro další moduly aplikací. Vyhledávací rozhraní tak může být stejné pro judikatury, i pro legislativu, jako je tomu např. u systému Codexis.

Zatímco veřejně přístupné zdroje bylo možné kvalitativně porovnávat a stanovit, který slouží svému účelu lépe, u systémů komerčních to není tak snadné. Prvním důvodem je fakt, že jejich kvalitativní diferenciaci je doprovázena diferenciací cenovou, kterou by bylo třeba zohlednit. Druhým důvodem je již zmíněný fakt, že judikatura tvoří jen část poskytovaných služeb a izolované hodnocení by kvality systémů značně zkreslovalo.

Komerční aplikace se liší způsobem zpřístupnění software. Zatímco Beck online je zpřístupněn přes internet, ASPI i Codexis je zapotřebí instalovat na pevný disk počítače. Obě řešení přináší své výhody i nevýhody. Zatímco aplikace fixované

¹⁹ více informací viz <http://www.lexgalaxy.cz/>

²⁰ více informací viz <http://www.epis.cz/>

na pevný disk jsou přístupné i v případě nemožnosti internetového spojení a jejich rychlost je při běžném provozu o něco vyšší a není omezená rychlostí připojení, jejich instalace je zpravidla komplikovaná a nároky na prostor pevného disku značné. Aplikaci také není možné provozovat na jiném počítači, než na kterém je nainstalována. Aplikace přístupná online je potom ve svém fungování závislá na internetovém připojení a jeho rychlosti, ale není fixovaná na konkrétní počítač a na pevném disku při svém spuštění nezabírá žádný prostor.

Vzhledem k přesouvání služeb do prostoru internetové sítě myslím, že nás podobné tendence neminou ani v případě právních informačních systémů a jejich zpřístupňování online je tak přeci jenom perspektivnější.

Z hlediska odborného použití v advokátních kancelářích je v současné době nejpoužívanější právní informační systém ASPI. Podle mého názoru se úspěch ASPI opírá především o zaběhnuté zvyklosti, protože vstoupil na český trh jako první a velké množství advokátních kanceláří si na jeho využití navykla a nemá důvod ke změně.

Komerční zdroje jsou v zásadě obsahově rozměrnější než zdroje volně dostupné. Obsahují reprezentativní judikaturu průřezově všemi soudy, zatímco volně dostupné zdroje jsou zaměřené většinou výhradně jen na produkci jednoho soudu.²¹ Komerční zdroje se oproti tomu snaží zajistit soudní rozhodnutí nikoliv podle judikujícího soudu, ale podle věcné relevance rozhodnutí. Snaží se tak zpřístupnit především ty soudní rozhodnutí, které nějakým způsobem mění nebo rozvíjí dosavadní nahlížení na určitou právní problematiku. Veřejně přístupné zdroje potom mapují produkci daného soudu spíše v úplnosti.

Pozitivem, kterým žádný z veřejně přístupných zdrojů nedisponuje, je integrace soudních rozhodnutí do komplexu dalších právních informací, jako jsou např. zákony nebo související literatura. Tato výhoda bude atraktivní především pro ty, kteří se právem zabývají profesně – advokáty, daňové poradce nebo větší firmy, ale stejně tak i pro každého, kdo chce vidět soudní rozhodnutí v kontextu, křteba studenty práv.

²¹ např. systém Nalus zprostředkovává výhradně nálezy Ústavního soudu.

V této integraci jde nejdále aplikace Codexis Academia. V každém soudním rozhodnutí jsou automaticky prolinkované související zákony, ale také třeba podobné soudní rozhodnutí nebo naopak ty, které jsou s nalezeným rozhodnutím v rozporu.

Komerční aplikace jsou oproti veřejně přístupným obtížnější k ovládní. Zatímco přibližně 80% vyhledávacích kritérií je u veřejně přístupných identických, u aplikací komerční se liší daleko více. Obsahují také kolikrát vlastní identifikační systém, které soudním rozhodnutím samy přidělují, jako je např. AspiID.

Poměrně překvapivá je nízká grafická kvalita komerčních aplikací. Kromě Beck online je vizuální stránka na poměrně nízké úrovni. Oblast práva je poměrně konzervativní a neměnný design právních aplikací tomu odpovídá, ale myslím, že by systémy zasloužily několik grafických úprav.

6.3 Závěr

V komplexním pohledu na zkoumané komerční i nekomerční zdroje zpřístupňující českou judikaturu je zapotřebí napsat, že vzhledem k velikosti českého trhu je výběr značný. Nastolený trend zrychlení a zpřístupnění české justice neboli eJustice se začíná pozvolna projevovat. České soudy si postupně začínají budovat vlastní báze svých rozhodnutí a zpětně zpracovávají také rozhodnutí dřívější, aby mohla být v rámci báze nalézána.

Komerční i soudní aplikace se podstatně liší svým cílovým uživatelem. Komerční systémy jsou vzhledem ke své vysoké ceně přístupné především profesionálům, kteří se právem zabývají pracovně, jako např. advokátní kanceláře, soudy nebo větší firmy, které potřebují mít přehled o nových soudních rozhodnutích ve věcech obchodního práva. Díky tomu si také mohou dovolit vysoké ceny a složitější uživatelské rozhraní.

Aplikace nekomerční je určena především pro ostatní uživatele: samotné účastníky soudních jednání, amatérské zájemce o vývoj jednotlivých případů a studenty práv, kteří studují judikaturu jako součást přípravy na zkoušky. Práce s rozhraním těchto systémů je díky tomu jednodušší.

Zatímco nekomerční systémy jsou přístupné z www stránek soudů a zpřístupňují soudní rozhodnutí daného soudu v úplnosti, komerční aplikace tvoří samostatný program, ať už tvořený www rozhraním nebo softwareovým programem.

Výhodami veřejně přístupných systémů jsou především lepší vyhledávací rozhraní, zohledňující předmět hledání, ale často stavěné na míru přímo konkrétnímu soudu. Vyhledávat soudní rozhodnutí je zde jednodušší a intuitivnější, než v systémech komerčních. Judikatura je zde zpřístupněna v úplnosti, k dispozici je po zpřístupnění úplná produkce daného soudu, bez rozlišení relevance daného rozhodnutí.

Komerční systémy naproti tomu vynikají v komplexnosti, se kterou integrují soudní rozhodnutí do kontextu souvisejících právních informací, jako jsou zákony

nebo komentáře k nim. Jistou výhodou je také reprezentativnost výběru, k uživatelům se dostanou jen rozhodnutí, která jsou něčím důležitá.

Na závěr je možné konstatovat, že vyhledávání soudních rozhodnutí v aplikacích komerčních a nekomerčních se významně liší. Troufám si tvrdit, že kdyby byly soudní rozhodnutí jediným zdrojem právních informací, nebylo by komerčních systémů potřeba. Soudy nás samy zásobují těmito dokumenty a vyhledat potřebné rozhodnutí je v rámci jejich aplikací snadné.

Soudní aplikace také zasluhují pochvalu za dynamiku, které za poslední rok projevily – dva ze tří zkoumaných systémů prošly podstatným vylepšením a oba teď představují opravdu reprezentativní rešeršní systém. Komerční systémy jsou naproti tomu nesrovnatelně konzervativnější a vyvíjejí se pomaleji. Vyjímkou je Codex Academia, který naopak vyhodnocuje všechny připomínky a rychle je integruje do svého vyhledávacího systému.

Přehlednost a přístupnost je jedním z cílů současné justice a minimálně v tomto bodě se výsledek vydařil. Doufejme, že se brzy splní představy o integraci jednotlivých soudů do jednotného rozhraní, které by je jednotně zpřístupňovalo. Judikatura na eJustici by tuto roli mohlo časem naplnit.

Seznam použité literatury

- ATLAS consulting. *CODEXIS ACADEMIA* [počítačový program]. Verze 9. [ČR], 2011 [citováno 2011-08-14]. Právní informační systém. Vyžaduje Windows 2000 a vyšší.
- *Beck - online* [online]. C. H. Beck, 2009 [cit. 2011-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.beck-online.cz/>>.
- BRANDEJSKÁ, Anna . Klaus: Ústavní soud rozdělil Čechy na dvě kategorie - soudce a ty ostatní IDnes [online]. 2010, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <www.idnes.cz>.
- GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 3. rozš. vyd. Plzeň : Čeněk, 2004. 343 s. ISBN 80-86473-85-6.
- KLÍMA, Karel. *Ústavní právo*. 1. vyd. Dobrá Voda : Aleš Čeněk, 2002. 782 s. ISBN 80-86473-20-1.
- KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy : Úvod do srovnávací právní vědy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 1996. 248 s. ISBN 80-7179-089-3.
- KORBEL, František. *Zveřejňování judikatury okresních, krajských a vrchních soudů*. Jiné právo [online]. 2011, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.com>>.
- KÜHN, Zdeněk. *Jak zlepšit české právní informační systémy?* Jiné právo [online]. Praha : 2009 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.com>>.
- KUKLÍK, Jan, et al. *Vývoj československého práva 1945-1989*. Praha : Linde, 2008. 727 s. ISBN 978-80-7201-741-6.
- MIKULE, Vladimír; SLÁDEČEK, Vladimír. *Zákon o Ústavním soudu : komentář a judikatura k Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod*. 1. vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 460 s. ISBN 80-86432-10-6.

- MONTESQUIEU , Charles . *O duchu zákonů*. Dobrá Voda : Aleš Čeněk, 2003. 365 s. ISBN 80-86473-30-9.
- NALUS : Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu [online]. Brno : 2006 [cit. 2011-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://nalus.usoud.cz>>.
- NAVARA, Luděk. *Revoluce v justici : vrchní soudy zmizí, hlavní bude okres*. IDnes [online]. 2010, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <www.idnes.cz>.
- Nejvyšší soud České republiky [online]. 2010 [cit. 2011-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsoud.cz>>.
- Nejvyšší správní soud [online]. 2010, 31.5.2011 [cit. 2011-08-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.nssoud.cz>>.
- ODS je pro zrušení Vrchních soudů. Zrychlíme řízení, slibuje. IHned [online]. 2010, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <www.ihned.cz>.
- PAVLÍČEK, Václav. *Ústavní právo a státní právo. Díl 2, Ústavní právo České republiky. Část I*. 1. vyd. Praha : Linde, 2001. 551 s. ISBN 80-7201-273-8.
- PETROV, Jan. *Nová databáze judikatury na nových stránkách NS*. Jiné právo [online]. 2010, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.com>>.
- Portál veřejné správy [online]. [cit. 2010-02-14]. Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/wps/portal>>.
- SCHNELLOVÁ, Ilona , et al. *Organizace justice a právní služby*. 1. vyd. Ostrava : KEY Publishing, 2008. 215 s. ISBN 917-80-87071-68-7.
- Soudcovská unie varuje : Snížení platů soudců odmítáme, je neústavní. IHned [online]. 2009, [cit. 2011-08-14]. Dostupný z WWW: <www.ihned.cz>.
- STAVINHOVÁ, Jaruška. *Civilní proces a organizace soudnictví*. vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2003. 660 s. ISBN 80-210-3271-5.

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.
- Wolters Kluwer. *ASPI* [počítačový program]. Ver. 13. [ČR], 2011 [citováno 2011-08-14]. Systém právních informací. Vyžaduje Windows 98 a vyšší. ATLAS consulting
- Zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 6/2002 Sb., *o soudech a soudcích*, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů.
- WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 4. aktualiz. vyd. Praha : Linde, 2006. 729 s. ISBN 80-7201-595-8.
- *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.12.2001*, čj. 3 TZ 267/2001, www.nsoud.cz.
- *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2002*, čj. 26 CDO 400/2000, www.nsoud.cz.
- *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.03.2008*, čj. 28 CDO 4833/2007, www.nsoud.cz.

Přílohy

NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu

Vyhledávání | Nalezené | Odložené výsledky | Návod

Forma rozhodnutí:

- ☒ NÁLEZY
- ☒ USNESENÍ
- ☒ STANOVISKA PLÉNA
- ☐ Jen publikovaná

Text hledet v zóně (části dokumentu)

- ☐ v právní větě
- ☐ v abstraktu
- ☒ v návěti
- ☒ ve výroku
- ☒ v odůvodnění
- ☐ v argumentaci Ústavního soudu
- ☒ v odlišném stanovisku

Jen přírůstky za 7 dní

Text

Citace (sp. zn., Sb., SbNU)

Populární název

Typ řízení

Datum rozhodnutí od **do**

Datum vyhlášení od **do**

Datum podání od **do**

Soudce zpravodaj

Soudce s odlišným stanoviskem

Navrhovatel (typ, specifikace)

Dotčený orgán (typ, specifikace)

Napadený akt (druh; číslo; název; ust.)

Výrok

Vztah k předpisům

Předmět řízení

Věcný rejstřík

Poznámka

Vyhledat

Vyhledat v nalezených

Vyhledat a přidat k nalezeným

Vyloučit z nalezených

Vymazat dotaz

Vymazat nalezené

Historie dotazů:

1 2 3 4 5

Výsledky řadit podle:

data rozhodnutí sestupně

Výsledků na stránku:

20

Velikost písma rozhodnutí:

10

Obrázek č. 1 Aplikace NALUS, vyhledávací rozhraní

NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu

Vyhledávání | Nalezené (2902) | Odložené výsledky | Návod

Výsledky 1 - 20 z celkem 2902, stránky: 1 2 3 4 5 ... 146 Další >

Odstranit vybrané | Odložit vybrané | Stáhnout vybrané

Verze pro tisk | Export

Sp.zn.	Navrhovatel	Datum rozhodnutí (Datum vyhlášení) Datum podání	Vztah k předpisům	Forma rozhodnutí Význam	Výrok	Předmět řízení Věcný rejstřík
☐ LÚS ☒ 1650/11 #1 Janů Ivana	STĚŽOVATEL - FO	01.08.2011 (-) 06.06.2011	2/1993 Sb., čl. 36 odst. 1 513/1991 Sb., § 183, § 184 odst. 6 99/1963 Sb., § 120, § 157 odst. 2	Usnesení 4	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně opomenuté důkazy a jiné vady dokazování náležité odůvodnění valná hromada odůvodnění dokazování neplatnost
☐ LÚS ☒ 1346/11 #1 Janů Ivana	STĚŽOVATEL - FO	01.08.2011 (-) 22.06.2011	2/1993 Sb., čl. 36 odst. 1, čl. 3 odst. 1, čl. 11 odst. 1 209/1992 Sb./Sb.m.s., čl. 6 odst. 1, čl. 14, #1 čl. 1 40/1964 Sb., § 143, § 11 99/1963 Sb., § 80 písm. b, § 93 odst. 1	Usnesení 4	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	rovnost v základních právech a svobodách a zákaz diskriminace právo vlastnit a pokojně užívat majetek obecně ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně vedlejší diskriminace ochrana na plnění společné jmění manželů ochrana osobnosti restituce princip ochrany legitimního očekávání náležité odůvodnění pozemek oprávněná postoupení restituční nárok vedlejší ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně
☐ LÚS ☒ 752/10 #1 Balík Stanislav	STĚŽOVATEL - FO	27.07.2011 (-) 15.03.2010	2/1993 Sb., čl. 36 odst. 1, čl. 11 odst. 1, čl. 11 odst. 4 209/1992 Sb./Sb.m.s., #1 čl. 1 229/1991 Sb., § 13 odst. 6, § 13 odst. 7, § 4 odst. 1, § 4 odst. 2, § 11 odst. 2 95/1999 Sb. 99/1963 Sb., § 93	Usnesení 4	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	rovnost v základních právech a svobodách a zákaz diskriminace právo vlastnit a pokojně užívat majetek obecně ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně vedlejší diskriminace ochrana na plnění společné jmění manželů ochrana osobnosti restituce princip ochrany legitimního očekávání náležité odůvodnění pozemek oprávněná postoupení restituční nárok vedlejší ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně
☐ LÚS ☒ 2094/11 #1	STĚŽOVATEL - FO	26.07.2011 (-)	141/1961 Sb., § 128, § 2 odst. 5, § 2 odst. 6 2/1993 Sb., čl. 36 odst. 1	Usnesení 4	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	ústavnost a spravedlivost rozhodování obecně

Obrázek č. 2 Aplikace NALUS, řazení výsledků

Karta a text dokumentu - Odložené výsledky Položka 1 / 20

Sp.zn.	Populární název	Soudce zpravodaj	Navrhovatel	Datum rozhodnutí	Forma rozhodnutí
LÚS 1650/11 #1		Janů Ivana	STĚŽOVATEL - FO	01.08.2011	Usnesení

Karta záznamu

Spisová značka	LÚS 1650/11
Paralelní citace (Sbírka zákonů)	
Paralelní citace (Sbírka nálezů a usnesení)	
Populární název	
Datum rozhodnutí	01.08.2011
Datum vyhlášení	
Datum podání	06.06.2011
Forma rozhodnutí	Usnesení

Text dokumentu

Ústavní soud rozhodl dnešního dne v senátě složeném z předsedkyně Iany Janů a soudců Františka Duchoně a Vojny Güttlera mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků o ústavní stížnosti stěžovatele Ing. A. H., právně zastoupeného Mgr. Lukášem Zscherpem, advokátem se sídlem v Plzni, Lochotínská 18, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2011, č. j. 29 Cdo 4796/2010-97, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 6. 2010, č. j. 14 Cmo 183/2009 - 72, a proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2009, č. j. 72 Cm 228/2008-39, za účasti Nejvyššího soudu ČR, Vrchního soudu v Praze a Městského soudu v Praze, jako účastníků řízení takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

Ústavní stížnost doručenu Ústavnímu soudu dne 6. 6. 2011, která po formální stránce splňuje náležitosti požadované zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí, neboť má zato, že jimi bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a byl také k porušení **zákaz** svobody vyplývající z čl. 1, čl. 2 odst. 3, čl. 90 a čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR a z čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

V ústavní stížnosti stěžovatel tvrdí, že obecné soudy v jeho právní věci chybně na danou situaci aplikovaly normy jednoduchého práva, konkrétně § 184 odst. 6 obč. zák., aniž by své počinání smysluplně odůvodnily. Nesprávná interpretace zákona obecní soudy pak může mít závažné právní následky, když jediným kritériem vhodnosti místa svolání valné hromady ve smyslu § 184 odst. 6 by byla dopravní dostupnost takového místa, a to bez ohledu na to, že by místo konání valné hromady bylo vzdáleno i tisíce kilometrů od místa bydliště či sídla většiny akcionářů. Stěžovatel je přesvědčen, že výše popsaný extrémně nesprávný výklad obecních soudů by měl být ze strany Ústavního soudu zhojen, když má za to, že obecné soudy svým výkladem svévolně vystoupily z koleje zákona a zcela proti jeho smyslu interpretovaly vhodnost místa konání valné hromady ve smyslu § 184 odst. 6 obč. zák., což v konečném důsledku poškodilo stěžovatele a došlo tak k zásahu do jeho základních práv a svobod.

Ze spisu Městského soudu v Praze sp. zn. 72 Cm 228/2008, který si Ústavní soud vyžádal, byly zjištěny následující skutečnosti. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. 6. 2010, č. j. 14 Cmo 183/2009-72, potvrdil k odvolání stěžovatele usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2009, č. j. 72 Cm 228/2008-39, ve znění usnesení ze dne 29. 1. 2009, č. j. 72 Cm 228/2008-44, kterým byl zamítnut návrh na vyslovení neplatnosti všech usnesení valné hromady společnosti Česká vinařská závody a. s. (dále jen "společnost") konané v Brně dne 25. června 2008 za přítomnosti akcionářů s akciemi, jejichž jmenovitá hodnota představovala 39,78 % základního kapitálu společnosti. Odvolací soud uzavřel, že místo, datum i hodina konání valné hromady byly určeny v souladu s ustanovením § 184 odst. 6 obč. zák., ve znění účinném do 30. listopadu 2009. Zřetelně z ní vyplývá, že valná hromada se nemusi konat v sídle společnosti, nýbrž fakticky není možná až u místa konání valné hromady hůl na všech akcionářů stejná dostupná v rozmezí dané listinnosti 2009. Zřetelně z ní vyplývá, že valná hromada se nemusi konat v sídle společnosti, nýbrž fakticky není možná až u místa konání valné hromady hůl na všech akcionářů stejná dostupná v rozmezí dané listinnosti 2009.

Ústavní soud České republiky, Joštova 8, Brno, Česká republika
© 2006 AutoCont CZ, a.s.

Obrázek č. 3 Aplikace NALUS, záznam soudního rozhodnutí

**Nejvyšší soud
České republiky**

Česky English Français

O Nejvyšším soudu
Rozhodovací činnost
Úřední deska

Pro veřejnost a média
Zahraniční vztahy
Symposia a semináře

Nápověda
Kontakty
Odkazy

Demokracie není panováním, nýbrž prací k zabezpečení spravedlnosti.
A spravedlnost jest matematikou humanity.

Tomáš Garrigue Masaryk

Nejvyšší soud České republiky

Nejvyšší soud České republiky se sídlem v Brně je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud ČR a Nejvyšší správní soud ČR.

20
červenec
2011

Bulletin č. 2/2011

[celý článek](#)

BULLETIN ZAHRAJNÍHO ODDĚLENÍ

Autor - Aleš Pavel | 20.07.2011

11
červenec
2011

Nejvyšší soud v Brně se podílel na organizaci nejvýznamnější justiční konference ve střední a východní Evropě

[celý článek](#)

TIŠKOVÉ ZPRÁVY

Autor - Petr Knotig | 11.07.2011

Zadejte hledaný výraz

☒ Hledat v celém webu ☐ Hledat na úřední desce

Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu

Spisová (senátní) značka

Od

Do

Hesla

Vyberte heslo

Text rozhodnutí / judikátu

Informace o řízení

Obrázek č. 4 Webová prezentace Nejvyššího soudu

Rozšířené vyhledávání

Spisová (senátní) zn. /

Datum zveřejnění od do

Datum rozhodnutí od do

Hesla ☒ divítní ☐ trestní

Soud
☐ Trestní kolegium ☐ Občanskoprávní a obchodní kolegium

Název judikátu

Dotčené předpisy ☒ Sb. ☐ Sb.m.s. ☐ Nařízení EU ☐ Směrnice EU
 Číslo § odst. předpisu č. /

Typ rozhodnutí ☐ Rozsudek ☐ Usnesení

Kategorie rozhodnutí ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E ☐ P ☐ EU

Stírka Číslo Ročník Číslo sešitu

Právní věta

Výsledné zobrazení

Počet zobr. výsledků [Přihlášení](#) [Vymazat formulář](#)

© 2010 Nejvyšší soud - [Prohlášení o přístupnosti](#) - [Kontakt](#) - [Bezpečnostní přístup](#) [Tisk stránek](#) - [Mapa stránek](#)

Obrázek č. 5 Vyhledávací rozhraní Nejvyššího soudu

[cítovat](#)

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	25.02.2010
Spisová značka:	33 Cdo 4121/2007
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Advokacie Odměna advokáta
Dotčené předpisy:	§ 732 obč. zák. § 22 odst. 1 předpisu č. 85/1996Sb. § 5 předpisu č. 177/1996Sb.
Kategorie rozhodnutí:	C

33 Cdo 4121/2007

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Dudy a soudců JUDr. Blanky Moudré a JUDr. Pavla Krška ve věci žalobce W. S., zastoupeného JUDr. Rostislavem Sochozem, advokátem se sídlem v Ústí nad Labem, Klášská 18, proti žalované Mgr. B. D., o zaplacení 1.254,70 EUR a 2.000,- Kč s příslušenstvím vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 11 C 240/2000, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. května 2007, č. j. 10 Co 806/2006-211, takto:

I. Dovolání proti výroku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. května 2007, č. j. 10 Co 806/2006-211, jímž byl zmíněn rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. června 2006, č. j. 11 C 240/2000-177, tak, že se zamítá žaloba o zaplacení částek 232,13 EUR a 2.000,- Kč, obě s 10 % úrokem z prodlení od 12. 7. 2000 do zaplacení, se odmítá.

II. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. května 2007, č. j. 10 Co 806/2006-211, jímž byl zmíněn rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. června 2006, č. j. 11 C 240/2000-177, tak, že se zamítá žaloba o zaplacení částky 1.022,57 EUR s 10 % úrokem z prodlení od 12. 7. 2000 do zaplacení, a bylo rozhodnuto o nákladech řízení, se ruší a v tomto rozsahu se vrací Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Obrázek č. 6 Aplikace Nejvyššího soudu, záznam soudního rozhodnutí

Obrázek č. 7 Webová prezentace Nejvyššího správního soudu

The screenshot shows the search form on the website of the Czech Supreme Administrative Court. The form includes fields for 'Soud', 'Datum', 'Oblast úpravy', 'Spisová značka', and 'Hledání v textu dle oblasti'. It also includes a section for 'Hledání v textu dle oblasti' with options for 'použít AND mezi slovy', 'použít OR mezi slovy', and 'hledat výraz'. The form is titled 'základní formulář / rozšířený formulář' and has a 'nápopěvka pro vyhledávání' button.

Obrázek č. 8 Aplikace Nejvyššího správního soudu, základní formulář vyhledávání

Rozhodnutí: ☐ rozlišeného senátu
☒ neuplatní se ☐ jen publikované ☐ nepublikované, ale opatření právní větou ☐ bez právní věty

Dorud neskončené věci: ☐

Identifikace ve Sbírce rozhodnutí NSS: / -- vše --

Vyhledání dle hesel
Dle hesel lze vyhledávat pouze ta rozhodnutí, která jsou opatřena právní větou.
☒ použít AND mezi hesly ☒ použít OR mezi hesly

Prejudikatura
Čj. rozhodnutí: / -
Čj. rozhodnutí (veškus):
Identifikace prejudikatury ve sbírkách: -- vše -- / -- vše --
Povaha prejudikatury: -- vše --
Druh prejudikatury: ☒ neuplatní se ☐ souladná ☐ rozporná

Forma rozhodnutí: Vyberte formu rozhodnutí

Kasační stížnost
Krajský (jiny) soud: -- vše --
Spisová značka rozhodnutí krajského soudu napadeného kasační stížností:
Kasační stížnost: -- vše --
Rozhodnutí krajského soudu bylo zrušeno NSS: ☒ neuplatní se ☐ ano ☐ ne

Právní názor byl napaden v rozlišeném senátu: ☒ neuplatní se ☐ ano ☐ ne

Ústavní soud
Spisová značka ústavní stížnosti:
Rozhodnutí NSS bylo zrušeno Ústavním soudem: ☒ neuplatní se ☐ ano ☐ ne

Obrázek č. 9 Aplikace Nejvyššího správního soudu, pokročilý formulář vyhledávání

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **DVO, spol. s r. o.**, sídlem T. G. Masaryka 75, Ostroměř, zast. JUDr. Jaroslavem Buriánkem, advokátem se sídlem v Praze, Záhořanského 3, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Hradci Králové**, se sídlem Horova 17, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 1. 2008, č. j. 614/08-1500-607686, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 12. 2008, č. j. 30 Ca 32/2008 - 30,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

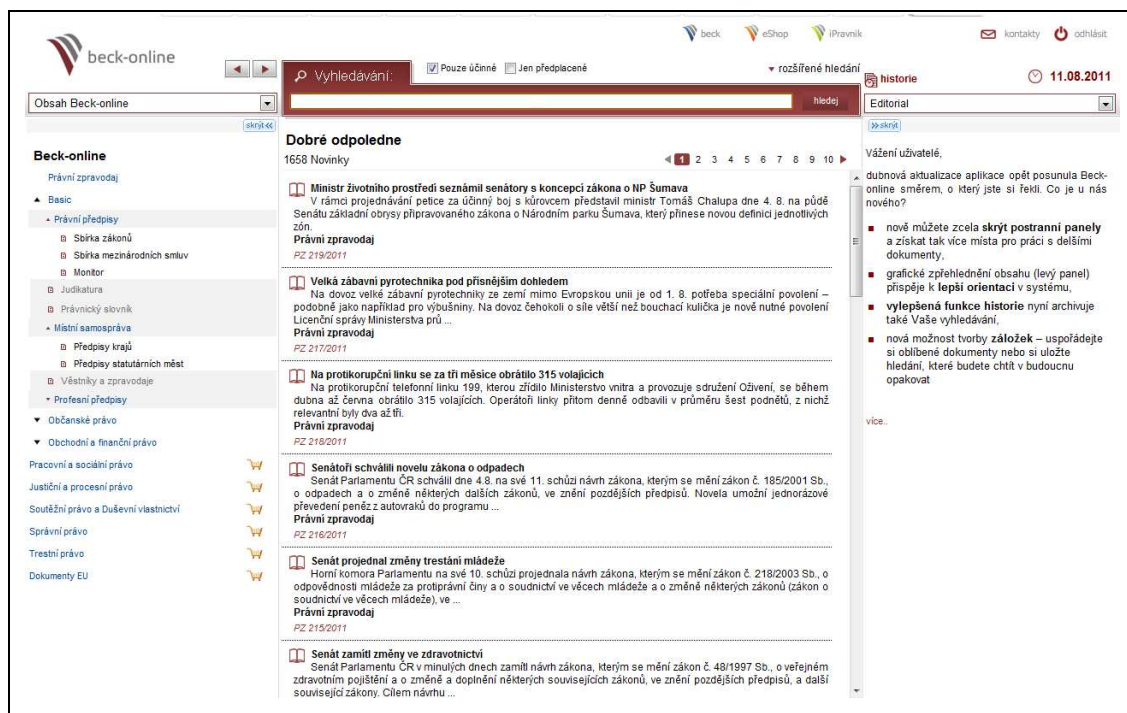
II. Návrh na zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství 17.1.2008, č. j. 614/08-1500-607686 a rozhodnutí Finančního úřadu v Hořicích ze dne 8. 11. 2007, č. j. 30198/07/239930/4058, **se odmítá.**

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

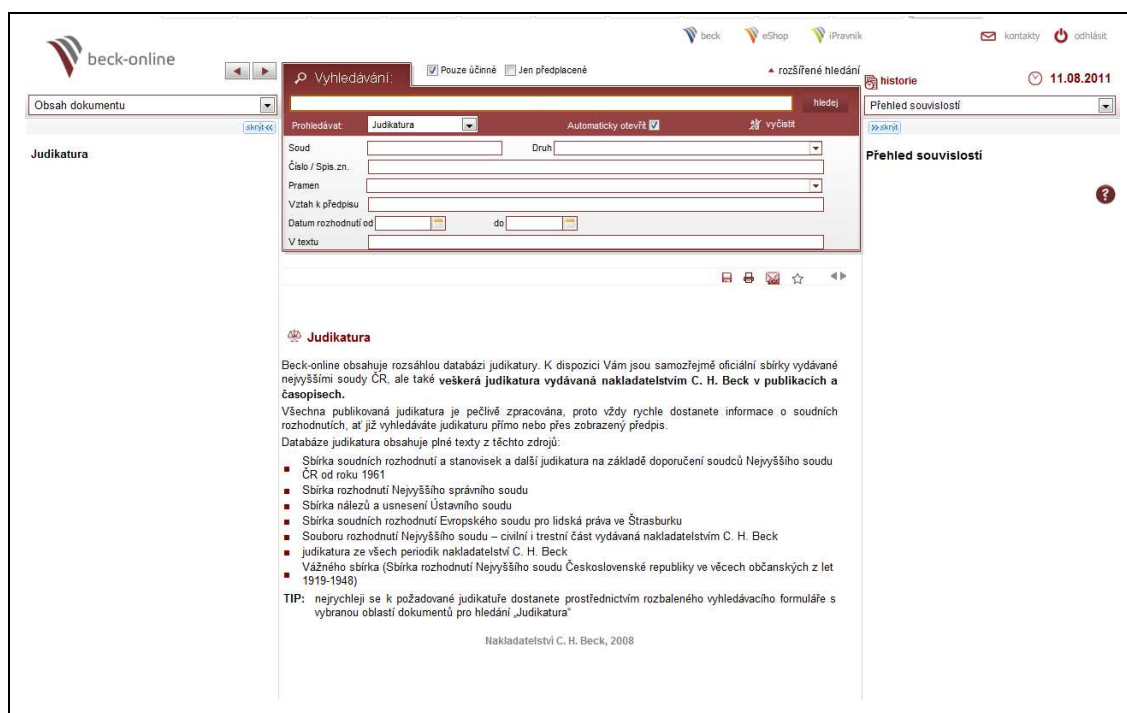
O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti výše označenému rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání proti

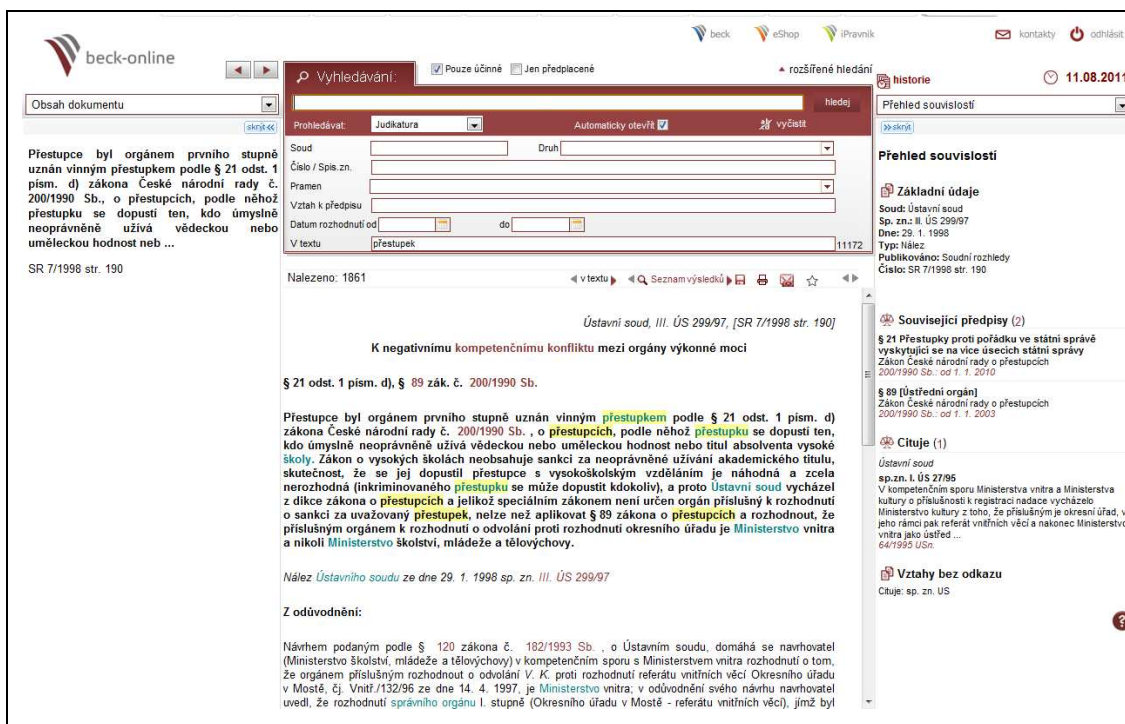
Obrázek č. 10 Aplikace Nejvyššího správního soudu, záznam soudního rozhodnutí

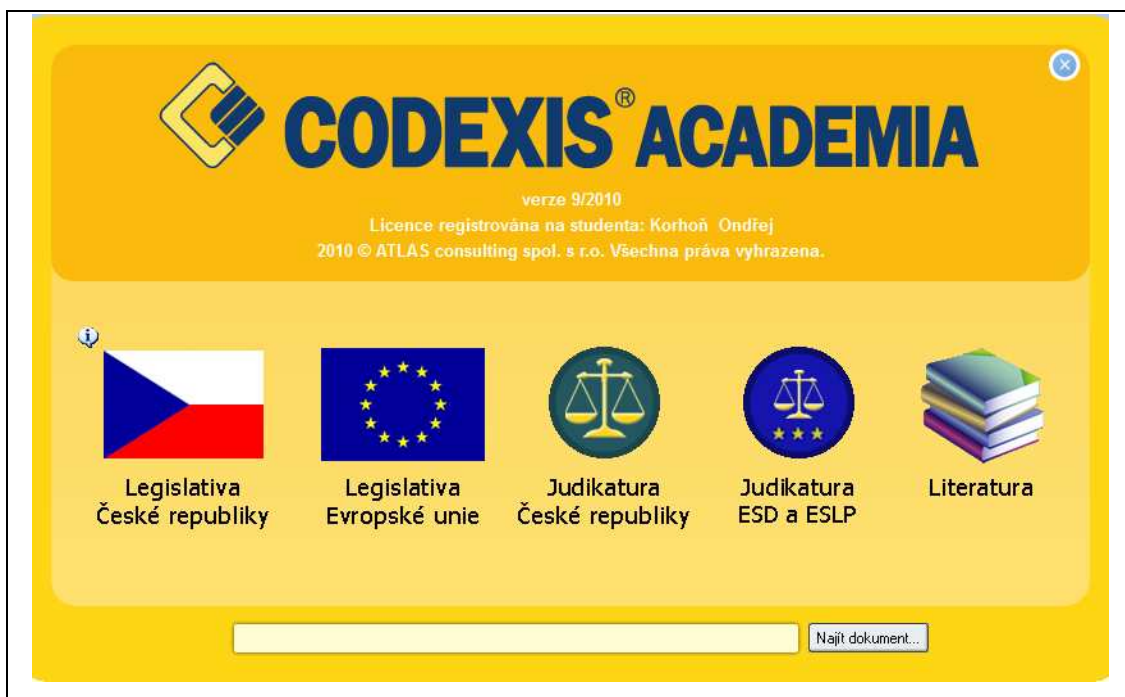
Obrázek č. 11 Beck online

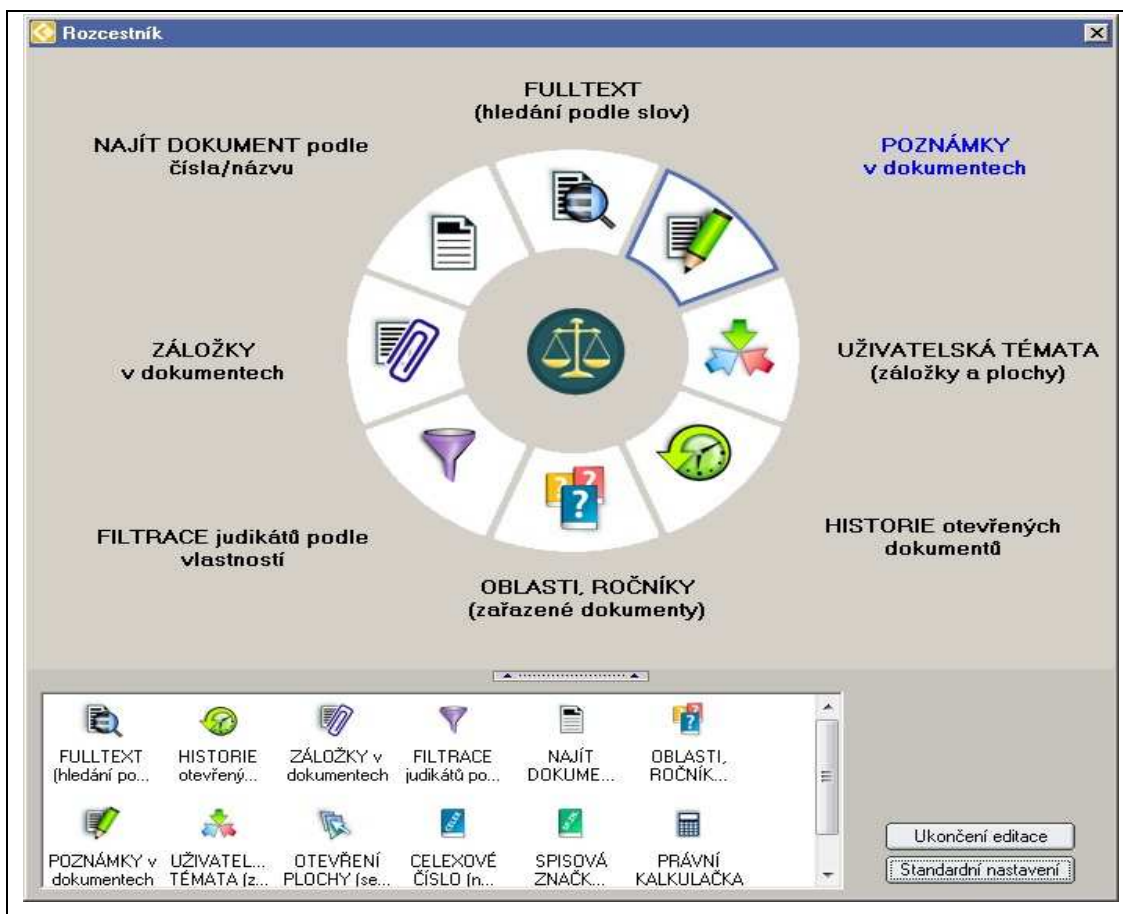
Obrázek č. 12 Beck online, formulář pro vyhledávání judikatury

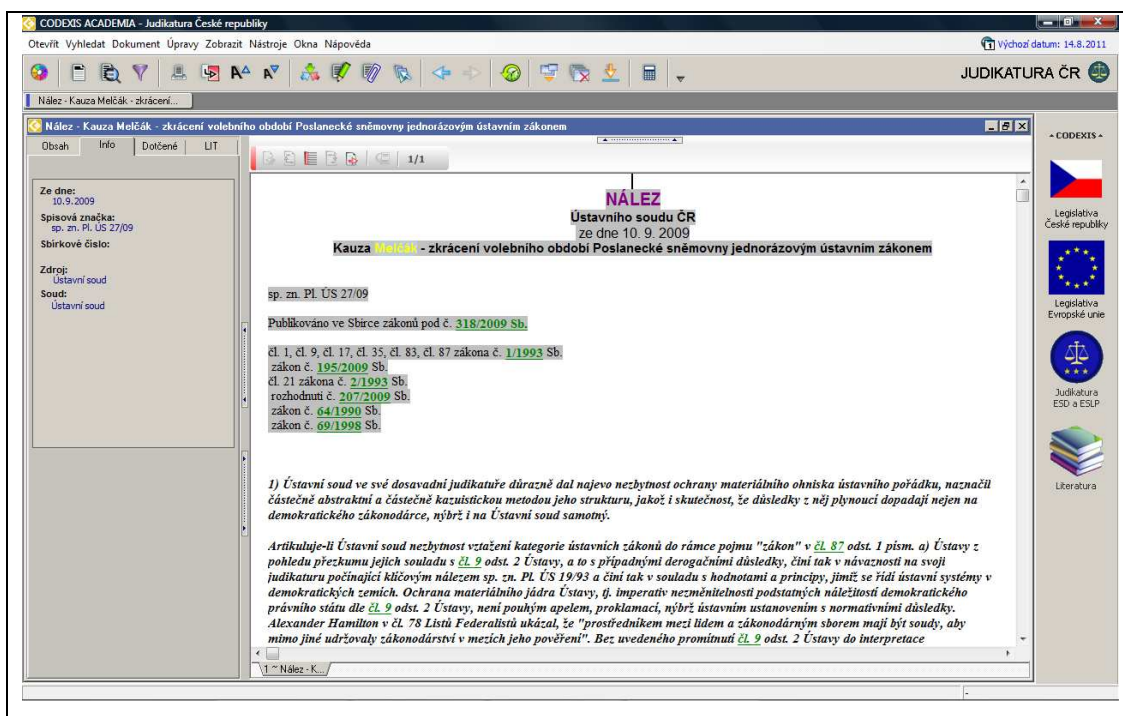
Obrázek č. 13 Beck online, záznam soudního rozhodnutí

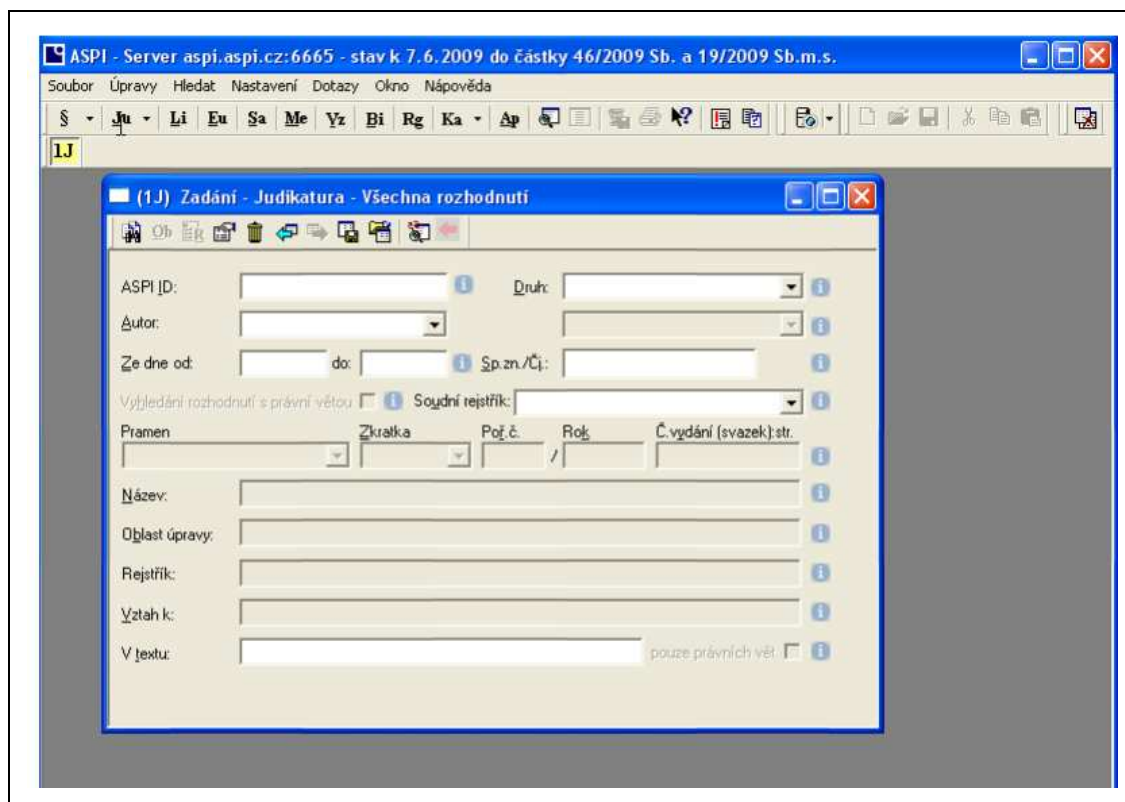
Obrázek č. 14 Codexis Academia, moduly

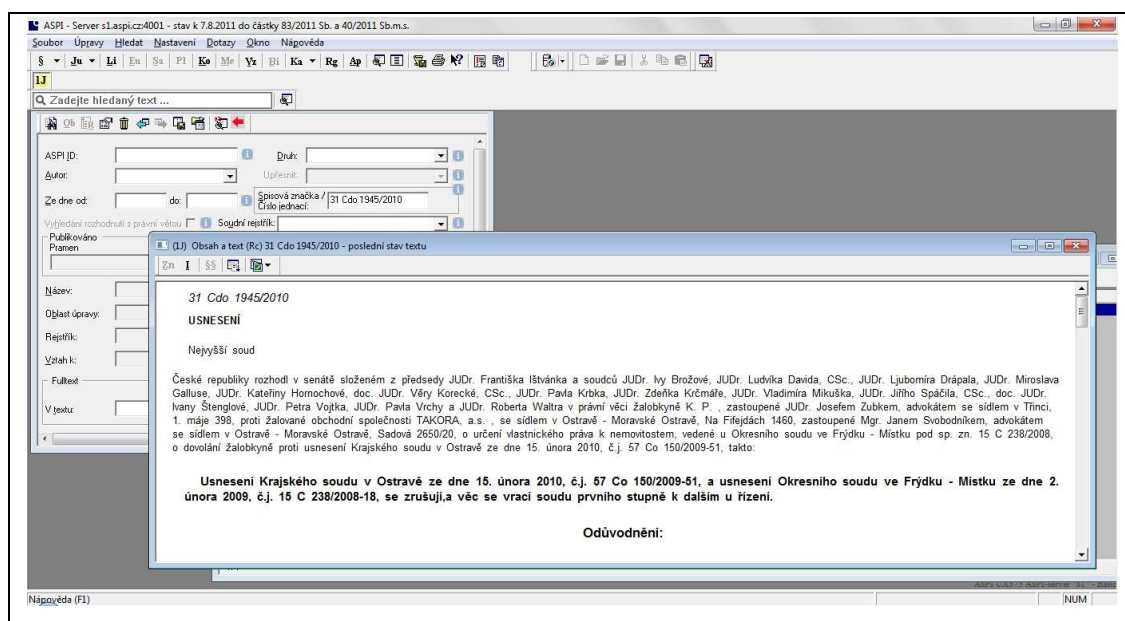
Obrázek č. 15 Codexis Academia, vyhledávací formulář

Obrázek č. 16 Codexis Academia, záznam soudního rozhodnutí

Obrázek č. 17 ASPI, vyhledávací formulář pro judikaturu

Obrázek č. 18 ASPI, záznam soudního rozhodnutí

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této diplomové práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 14. 08. 2011

Ondřej Korhoň

Jméno	Katedra / Pracoviště	Datum	Podpis